

Vlaams
Parlement

vergadering **C186**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 14 april 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vragen die gesteld worden bij de vaste benoeming in het onderwijs – 1598 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ontslagregeling voor slecht functionerende leerkrachten – 1611 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de erkenning van de Sint-Ignatiuschool in Maleizen – 1613 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over nepuniversiteiten in ons land – 1619 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de zogenaamde nepuniversiteiten – 1622 (2015-2016)	17
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de CLBch@t van het centrum voor leerlingenbegeleiding – 1629 (2015-2016)	21
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het taalniveau Nederlands in de klas – 1630 (2015-2016)	24
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over geweldincidenten tegen onderwijspersoneel – 1632 (2015-2016)	29

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vragen die gesteld worden bij de vaste benoeming in het onderwijs – 1598 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ontslagregeling voor slecht functionerende leerkrachten – 1611 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniels heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het gaat om een niet onbelangrijk onderwerp dat ook de leraars beroert na de actuele vragen van gisteren. Uit een enquête van de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG) zou kunnen worden geconcludeerd dat een grote meerderheid van schooldirecteurs, uit de OVSG, af wil van de vaste benoeming voor leerkrachten. De directeurs willen hun leraren liever met een gewoon contract laten werken, zo zou daaruit blijken.

Ik vind het belangrijk dat deze discussie niet verwordt tot een symbooldiscussie over pro of contra de vaste benoeming, want een contract van onbepaalde duur kan namelijk dezelfde moeilijkheden opleveren. Een contract van onbepaalde duur is onbepaald. Dat wil zeggen dat als je mensen wilt ontslaan, daar ook een procedure aan vasthangt en dat dit niet zomaar kan gebeuren. De regels van het arbeidsrecht enerzijds en het decreet Rechtspositie anderzijds blijven natuurlijk van toepassing.

Volgens de informatie die ik krijg en door wat ik zelf heb mogen ervaren, zit het echte probleem bij de regels en formaliteiten betreffende functionering en evaluatie. We stellen vast dat heel wat scholen deze formele regels niet volgen, waarbij personeelsleden niet de aanmoediging krijgen die ze nodig hebben en verdienen, omdat schooldirecteurs zeggen dat ze daar geen tijd voor hebben. Langs de andere kant wordt het ook moeilijk om in te grijpen omdat je dan procedurefouten maakt. Er zijn geen functioneringsgesprekken geweest, er zijn geen verslagen, er is geen tweede evaluator en bijgevolg loopt dat dikwijls vast in procedurefouten. Daarenboven kan een personeelslid dat onder de toepassing van de decreten Rechtspositie valt en dat een evaluatie met een eindconclusie 'onvoldoende' heeft gekregen, bij de bevoegde kamer van het college van beroep een beroep instellen.

We hebben de uitspraken van dit college van de afgelopen 5 jaar geanalyseerd. In slechts 11 van de 66 dossiers werd de eerdere beslissing tot ontslag bevestigd. De eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat dat het laatste middel is, er zit nog een traject tussen waar een aantal zaken worden bekeken. Het is toch opvallend dat van die 66 dossiers slechts 11 worden bevestigd, die dan al een hele procedure hebben doorlopen.

In dat kader lijkt het ons zinvol om de evaluatieprocedure te vereenvoudigen zodat een einde kan komen aan de aanstelling van de leerkrachten die niet functioneren op een manier die voor iedereen haalbaar is, en even belangrijk, met een systeem dat toelaat om op die manier functionerings- en evaluatiegesprekken met leerkrachten te voeren, die ook motiverend zijn. Soms vergeten we dat leerkrachten er ook wel eens nood aan hebben dat directie, coördinatoren of anderen zeggen dat je goed bezig bent. Dat moet niet altijd in een formele context. De koffiekamer of het samen nemen van de middagmaaltijd spelen daarbij een rol. Ik hoop dat directeurs samen met de leerkrachten hun boterhammen opeten. Daar kunnen ook zaken worden meegegeven. We moeten

bekijken waarom scholen in de evaluatieprocedure niet tot functioneringsgesprekken komen. Als ze dan een einde willen maken aan de aanstelling van iemand, komen ze daar niet toe, ofwel wordt het procedureel vernietigd. In het kader van het loopbaanpact moeten we bijgevolg een bijsturing doen in functie van een kwaliteitsvol personeelsbeleid en een degelijke loopbaanbegeleiding.

Minister, ik heb een aantal heel concrete vragen om wat duidelijkheid te scheppen op het veld. Licht de opheffing van de vaste benoeming op tafel van de lerarenloopbaan of niet? Zo ja, welke partners hebben die dan op tafel gelegd? Indien niet, bent u dan van plan om ze op de agenda te zetten? Is een herziening van het functionerings- en evaluatiebeleid mee opgenomen in het afsprakenkader in verband met het lerarenloopbaanpact? Is er de mogelijkheid dat directies specifiek zeggen met welke personen ze evaluatiegesprekken gaan doen? We krijgen signalen dat het niet goed loopt. Nu moet iedereen functionerings- en evaluatiegesprekken hebben. Zou men in het kader van de evaluatie kunnen focussen op een aantal personen waar men specifieke signalen van krijgt? Wat is uw visie over dat afsprakenkader? Is daar het functionerings- en evaluatiebeleid in opgenomen? Zo neen, kan dit alsnog nog mee worden opgenomen als er een duidelijk signaal is dat er een onvoldoende is?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, uit een krantenartikel dat op 18 maart verscheen en uit rondetafelgesprekken blijkt dat de directeurs heel veel moeite hebben met de slecht functionerende leerkrachten. Naar aanleiding van het debat over de rechtspositieregeling hebben we het al uitgebreid gehad over de twee opeenvolgende negatieve evaluaties of drie over de hele loopbaan en de 'onvoldoendes' die kunnen worden aangevochten bij een college van beroep, die dan meestal sneuvelen door procedurefouten. Dit is echt dramatisch voor de werking van de scholen zelf.

De evaluaties bestaan sinds 2007, maar het probleem is dat veel directeurs hier niet voor gevormd zijn. Er zijn 180.000 leerkrachten aan de slag in Vlaanderen, en directies zijn verplicht om alle leerkrachten te evalueren.

Nu, directies weten inderdaad ook wel met wie ze te maken hebben in hun team. Dat zei de heer Daniëls ook al. Heel wat leerkrachten functioneren uitstekend. Als een leerkracht een gunstige evaluatie krijgt, kan die heel kort op een formele manier worden uitgeschreven. Maar toch zorgt het voor heel wat planlast bij de directies.

Ik heb daarbij altijd de link gemaakt met het gebrek aan administratieve ondersteuning. Dat is een groot probleem dat minder voorkomt in de bedrijven. Een directie moet coach zijn in een team, maar tegelijk ook evalueren. In een middelbare school is dat anders: daar zijn er coaches die specifiek de leerkrachten begeleiden. Het is dan aan de directies om de evaluaties te doen. In de basisschool is die omkadering er veel minder.

Volgens Jim Deridder, advocaat gespecialiseerd in onderwijsrecht, zijn er geen cijfers beschikbaar over het totale aantal ontslagen.

Met mijn vraag om uitleg wil ik zeker niet de leerkrachten viseren. Nogmaals, 99 procent van de leerkrachten doen hun werk op een uitstekende wijze. Het is ook dramatisch voor het team als er één rotte appel in het team zit die weigert mee te draaien en zijn of haar werk niet doet. Als die er zo voor zorgt dat de sfeer in de groep verziekt, wordt heel het team daarvoor gestraft. De directeur zit er dan mee. Als dat een vastbenoemde leerkracht is, kan het soms jaren duren vooraleer je die bewuste leerkracht uit het team krijgt, met alle dramatische gevolgen voor de school van dien.

Minister, klopt het dat er geen cijfers beschikbaar zijn over het totale aantal ontslagen? Bent u het ermee eens dat het voor een directeur moeilijk of onmogelijk is om tegelijkertijd coach en evaluator te zijn? Dat vind ik een pertinente vraag. Bent u bereid om de evaluaties los te koppelen van het takenpakket van de directies? Of hebt u een ander voorstel daarrond?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor deze zeer interessante vragen.

Eerst wil ik een algemene opmerking maken: een rotte appel is in elk team verschrikkelijk vervelend. Je moet hem alleen vinden en er dan goed mee omgaan. *(Opmerkingen van Ann Brusseel)*

Een rotte appel opeten? Ik wens u veel succes!

Mijnheer Daniëls, u vraagt of de vaste benoeming op tafel ligt. Daarover kan ik heel duidelijk zijn. Ik herhaal wat ik al een aantal keren heb gezegd, in de commissie en in de media. Het is goed om daarover duidelijk te zijn. In het kader van het loopbaandebat is het niet de bedoeling om te raken aan die vaste benoeming. In de startnota die de Vlaamse Regering op 9 oktober 2015 heeft goedgekeurd, is expliciet opgenomen dat de basisprincipes van de huidige decreet- en rechtspositie onderschreven worden. Eigenlijk maakt het afschaffen van die vaste benoeming geen onderdeel uit van het loopbaandebat.

De evaluatieprocedure is een ander paar mouwen. Ik ben uiteraard zeker bereid om verbeteringen aan die evaluatieprocedure te bekijken en bespreken. We hebben hier een heel uitgebreide gedachtewisseling gehad naar aanleiding van het rapport van het Rekenhof. Ik denk dat daarover al wat aanzetten waren gegeven. Het Rekenhof heeft toen onder andere gezegd dat we zouden kunnen nadenken over de uitbreiding van het aantal mogelijke evaluatoren of over meer differentiatie. Men opperde toen ook het idee om de evaluatiegesprekken enkel nog te verplichten voor beginnende en slecht functionerende personeelsleden, terwijl het voor de anderen gewoon nog functioneringsgesprekken zouden zijn. Er is dus een heel menu van mogelijkheden om daar wat aan te verbeteren.

Ik heb wel een probleem met de opmerking dat de evaluatieprocedure te omslachtig zou zijn, waardoor een negatieve evaluatie wegens procedurefouten al te vaak wordt vernietigd door het College van Beroep.

Ik citeer de drie essentiële verplichtingen die er in principe zijn voor die eerste evaluator. In de eerste plaats moet men ervoor zorgen dat de personeelsleden hun evaluatoren kennen. Dat vind ik de logica zelf. Daarnaast moeten de personeelsleden ook weten op welke basis ze zullen worden beoordeeld. Dat wil zeggen dat er een geïndividualiseerde functiebeschrijving moet zijn. Dat vind ik wezenlijk. Als je ergens werkt, moet je toch weten wat de functiebeschrijving is en op welke basis je wordt geëvalueerd. Dat lijkt mij absoluut niet te omslachtig.

Ten slotte moet een eerste evaluator er ook voor zorgen dat, bij een dreigende negatieve evaluatie, het betrokken personeelslid voldoende wordt gecoacht of begeleid. Daar kan de eerste evaluator eventueel zelf voor instaan, mijnheer Vandenberghe, maar al meerdere keren heeft het College van Beroep aanvaard dat het evengoed kan via het inschakelen van iemand anders: een meer ervaren collega of iemand die daar beter voor geschikt is. Het kan ook via het voorzien in de nodige nascholing of eventueel zelfs door het betrekken van de pedagogische begeleidingsdiensten.

U zult mij moeilijk van de mening af kunnen brengen dat die procedure zelf en de drie pijlers die daaraan ten basis liggen, goed zijn en vrij essentieel en fundamenteel zijn om een behoorlijk evaluatiebeleid te kunnen voeren.

Mijnheer Vandenberghe, ik begrijp dat het niet altijd gemakkelijk is om de rol van coach en die van evaluator te combineren, maar het kan op een andere manier. Het College van Beroep aanvaardt dat. Als dat nodig is, wil ik er gerust wat meer reclame voor maken of eens overleg plegen met de koepels of we dat wat beter kunnen inburgeren. Maar ik heb geen zin om grote wijzigingen aan te brengen aan die procedure op zich.

Aan de concrete casussen die worden behandeld door het College van Beroep, zien we inderdaad dat in een aantal gevallen niet is voldaan aan een van die drie essentiële verplichtingen. Voor mij zijn die verplichtingen de basis voor een goed hr-beleid.

Ik heb wel al naar aanleiding van het rapport van het Rekenhof gesteld dat het voor mij van belang is om met de sociale partners in gesprek te gaan over de aanbeveling dat de regels van het tuchtstelsel zeer formalistisch zijn, en dat gebeurt ondertussen. We zijn zeer bereid om te kijken hoe we dat kunnen vereenvoudigen zonder aan de pijlers te raken.

Mijnheer Vandenberghe, er is inderdaad een gebrek aan cijfers over de ontslagen. We kennen het totale aantal niet. Scholen kunnen bij het stopzetten van een opdracht vermelden dat de stopzetting het gevolg is van een ontslag, maar een ontslag kan diverse oorzaken hebben en is niet altijd het gevolg van een negatieve evaluatie. Een ongewettigde afwezigheid of een tuchtmaatregel kan ook een reden zijn.

De dubbele functie van coach en evaluator is niet altijd eenvoudig, maar ze is zeker niet onmogelijk. Er zijn nog sectoren met zo'n situatie. Sowieso is het de taak van een directeur – en ik denk dat ze dat allemaal zelf willen –, als er een negatieve evaluatie dreigt, om het personeelslid voldoende te begeleiden. Een directeur hoeft dat niet zelf te doen, hij moet wel zorgen dat het gebeurt.

Kunnen we de evaluatie loskoppelen van het takenpakket van de directeur? In sommige onderwijsniveaus zoals het secundair onderwijs komen al andere personeelsleden in aanmerking om als eerste evaluator te fungeren. Uit onderzoek blijkt wel dat ook daar in de praktijk meestal de directeur wordt ingezet als eerste evaluator. Veel scholen vinden nog altijd dat de directeur het meest geschikt is voor die taak. Uw suggestie is waardevol, het hoeft niet altijd zo te zijn, er kan wel wat soepelheid aan de dag worden gelegd. Ik zal dat bekijken, maar nog eens, veel directeurs willen het niet anders. Er zijn verschillende niveaus. Er is een eerste evaluator. Het lijkt me niet onmogelijk om dat uit het takenpakket te halen, maar ook niet noodzakelijk.

Moet de evaluator dan altijd de coaching doen? Dat is evenmin noodzakelijk. Daar kunnen we eveneens enige soepelheid hanteren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik begrijp dat het in het loopbaandebat niet op de agenda staat. De partners hebben het niet op de agenda gezet. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

En ook de directies niet. Dat vind ik een belangrijk element.

Ik wil dieper ingaan op de cijfers die ik net heb gegeven. Slechts 11 van de 66 dossiers in de afgelopen 5 jaar bij de Kamer van Beroep zijn gevolgd, 33 van de beroepen zijn vernietigd, 3 waren zonder voorwerp, 11 zijn bevestigd. In 19 gevallen werd er afstand van beroep gedaan. Van de 33 vernietigingen zijn er 22 wegens procedurefouten. Dat is toch wel jammer. Een evaluatie gaat toch over de inhoud. De directie heeft geoordeeld dat een leerkracht niet voldoet, er zijn

interne procedures, dan komt de Kamer van Beroep en wordt een procedurefout vastgesteld. 22 vernietigingen zijn op basis van procedure gebeurd en slechts 11 op basis van inhoud. Dat zijn de cijfers van het vrij, officieel en gemeenschapsonderwijs. Dit is opvallend.

Minister, u hebt zelf aangegeven dat het niet zo omslachtig is. Er is een evaluator, een functiebeschrijving en wanneer een negatieve evaluatie dreigt, is er coaching. Als men nagaat wat er dan misgelopen is, gaat het meestal om details. Stond het al dan niet in de functiebeschrijving? Was de nakende negatieve evaluatie voldoende bekend? Was er voldoende coaching? Wat is voldoende coaching? Daar begeeft men zich op het gladde ijs van de procedure.

Daarom deed ik dat voorstel, minister, ik wil het nog wel eens herhalen omdat het ook in het rapport van het Rekenhof staat. De pappenheimers zijn binnen een schoolteam gekend. Ik heb vroeger op een vrij grote school gewerkt. Iedereen wist welke collega's eigenlijk het werk van de anderen zwaarder maakten. Ik zal het zo formuleren: iedereen wil het beste voor de leerlingen, dus andere leerkrachten compenseren dat. Iedereen door dezelfde molen halen, kost veel tijd en energie, waardoor er te weinig tijd is om op die collega's te focussen en hen te coachen.

U bent er niet dieper op ingegaan, minister, maar is het geen optie om het evaluatie- en functioneringsbeleid enerzijds en het tuchtbeleid anderzijds beter op elkaar af te stemmen? Er zit immers toch wat ruis op. Als iemand niet goed functioneert, kan er een andere problematiek achter zitten, alcoholisme of middelenmisbruik bijvoorbeeld. Dat komt binnen het onderwijs ook voor, dat is een medische component, dat wordt beschouwd als een ziekte, maar door die ziekte functioneert de collega niet meer.

Dat is niet zo evident. Ik heb in het verleden nog aan de gesprekken met Medex deelgenomen. Het betreft een federale regelgeving die niet altijd aan de realiteit van het onderwijs is aangepast. Mijn concrete vraag is dus tweeledig. Een: de analyse waaruit blijkt dat heel wat beroepen worden vernietigd vanwege procedurele fouten en iemand dan toch kan blijven werken, roept vragen op. Twee: kunnen we niet kijken naar de evaluatie van functioneringsgesprekken – om te stellen dat de functionering belangrijk is, maar ook om te vragen dat men in de evaluatie moet focussen op de mensen met echte noden? Dat kan zorgen voor planlastvermindering voor de mensen die evalueren en voor de directies, zeker in het basisonderwijs.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik blijf het een probleem vinden dat u stelt dat de evaluatieprocedure niet omslachtig is. De realiteit is anders. In het basisonderwijs is er weinig omkadering. Ik heb het hier nu bijvoorbeeld over mijn eigen omgeving – waar de directeur van de school 430 leerlingen en meer dan 30 leerkrachten onder zijn hoede heeft. Het is een hele klus om al die functieomschrijvingen op maat uit te werken. Dat is vrijwel onmogelijk. Vandaar dat de directeur de toelating gaf om de functieomschrijving met de basisgegevens te gebruiken. Voorts heb ik het moeilijk met de stelling dat de coach en de evaluator niet een en dezelfde persoon moet zijn. In het basisonderwijs is dat vrijwel onmogelijk, want ik zie niet in wie daar ook de taak van coach op zich kan nemen. Dat is niet evident. Kan men een leerkracht vragen om dat te doen? Leerkrachten zijn al overbevraagd. Ze werken al in een team.

De pedagogische begeleidingsdiensten zijn voer voor een ander debat. Ook die mensen worden bedolven onder het werk. Ze zijn actief in veel scholen. Ze hebben geen tijd om die individuele coaching op zich te nemen. Ze hebben veel werk met de begeleiding van de advies-2- en advies-3-scholen, om die tot

advies-1-scholen om te turnen. Dat is hun prioriteit. Ze hebben geen tijd om mensen die een negatieve evaluatie kunnen krijgen, individueel te begeleiden. Minister, in theorie hebt u dus gelijk, maar in de praktijk is het niet haalbaar om aan de drie opgesomde voorwaarden te voldoen. De heer Daniëls zei het ook: als de directeur voor de commissie bakzeil moet halen en een voorstel tot negatieve evaluatie moet intrekken, dan is dat nefast voor zijn of haar geloofwaardigheid in het team. De directeurs nemen dat risico dus niet. Ik herhaal dus mijn verzoek om de evaluatieprocedure opnieuw te bekijken. Probeer te vereenvoudigen en hou rekening met de overbelasting van de directeurs – vooral in de basisscholen, want in de middelbare scholen is men beter omkaderd. Wanneer u de taken van de evaluator en de coach echt wilt scheiden, doe dat dan met flankerende maatregelen, zodat leerkrachten en directies een houvast hebben. Vandaag heb ik het gevoel dat alles nog te veel stuksgewijs wordt aangepakt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik heb twee bedenkingen. Het lijkt me niet goed om de afschaffing van de vaste benoeming te motiveren om niet goed functionerende leerkrachten eruit te halen. Ik ben een pleitbezorger van meer flexibiliteit en meer promotiekansen in het onderwijs, en daarom wil ik dat we loskomen van dat statuut. Maar ik heb ook altijd gezegd dat dit niet de heilige graal is. Op dit ogenblik staan we voor een veel belangrijkere uitdaging: de job van leerkracht aantrekkelijk maken. Op dit ogenblik moeten we zuinig omspringen met discussies over het statuut.

Uw insteek inzake functioneringsgesprekken is interessant, mijnheer Vandenberghe. Het voeren van de functioneringsgesprekken en ook de coaching lijken me de taak van de directeur te zijn. Een modern leiderschap houdt in de eerste plaats in dat men mensen motiveert. Dat men mensen aanstuurt, bijstuurt en dus ook evalueert. Ik vind niet dat iemand een andere persoon kan evalueren zonder dat hele proces van aan- en bijsturing te hebben doorlopen. Het is de logica zelve dat een directeur een coach moet zijn. Wanneer u zegt dat een directeur dat niet aankan, dan betekent dat eigenlijk dat die persoon te veel andere, niet voor zijn functie wezenlijke taken heeft, bijvoorbeeld het oplossen van bepaalde infrastructurele problemen. De directeur moet coachen, maar dat neemt niet weg dat ook anderen kunnen coachen.

Er is de rol van de pedagogische begeleiders, dat is juist. Ik wil ook wijzen op het nut van mentoren. In het kader van het loopbaanpact zullen we nu ook werk maken van de begeleiding van startende leerkrachten. Dan zijn er binnen het team mensen die andere leerkrachten kunnen coachen. Teamwerk houdt trouwens in dat je elkaar kunt motiveren, helpen en ondersteunen. Ik zie absoluut geen reden om die twee dingen van elkaar los te koppelen. Integendeel, het lijkt me kafkaïaans om tegen de directeur te zeggen: u moet niet meer coachen. Het zou volgens mij tot heel slecht leiderschap leiden. *(Opmerkingen van Steve Vandenberghe)*

Uw vraag was wel degelijk: gaan die twee zaken samen? Dat heb ik zo begrepen. Misschien moet u dat straks rechtzetten als dat niet zo was.

Minister, ik vind het wel belangrijk dat een directeur na een evaluatie niet de allerlaatste is die oordeelt. Als een leerkracht het oneens is met de evaluatie van de directie, is het belangrijk dat die leerkracht nog kan worden gehoord door iemand anders, liefst iemand die onafhankelijk is. Mijnheer Vandenberghe, ik verwijs naar twee klachten die ik onlangs kreeg van leerkrachten die zich zeer onheus behandeld voelen door hun directie. Je kunt het gerust zware pesterijen noemen. Die leerkracht kan niet eenvoudigweg terecht bij een onafhankelijke instantie. Het onderwijsnet van de Vlaamse Gemeenschap stelt dat als je

problemen hebt als leerkracht, je dan terecht kunt bij de directeur. Als de directeur dan net het probleem is, dan is dat wel een probleem. Daarna kun je naar de algemeen directeur. Als die eerder kiest voor het verdedigen van zijn directeur, dan sta je als personeelslid nergens. Dat is een groot probleem. Die onafhankelijke instantie in het kader van het kunnen aankaarten dat je het oneens bent met je evaluatie, is een belangrijke zaak.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, mijn uitgangspunt is dat we het loopbaanpactdebat alle kansen moeten geven. Het beslissingsproces rond de pensioenen dat federaal lopende is, maakt het natuurlijk niet gemakkelijker. Tot nu toe was dat proces van beslissingen niet gekenmerkt door heel veel sociaal overleg. In de discussie rond de vaste benoeming moeten we behoedzaam zijn. Ik ben heel tevreden dat de minister duidelijk gesteld heeft dat voor haar dit onderwerp niet onmiddellijk op de agenda van het loopbaandebat staat. De houding van mevrouw Brusseel en Open Vld is duidelijk. Iets minder duidelijk – maar dat zal in de loop van de discussie misschien duidelijker worden – is wat de N-VA juist denkt over de vaste benoeming. Ze stellen er wel vragen over, maar wat fundamenteel hun standpunt is... Misschien heb ik niet goed geluisterd, maar het zal me straks wel duidelijker worden.

De concrete invulling van de evaluatie en de consequenties ervan moet verder voorwerp zijn van gesprek en overleg. Als men zegt dat men enkel de niet goed functionerende leerkrachten zou evalueren, dan is mijn vraag natuurlijk: hoe maak je die selectie en wat is daar de procedure van? Dat is gemakkelijk gezegd, maar het is iets moeilijker om op een objectieve manier te zeggen wie goed functioneert en wie niet.

Wat betreft tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD) hebben we bij de bespreking van het rapport van het Rekenhof reeds gezegd dat de toepassing en de interpretatie ervan verder voorwerp moeten uitmaken van overleg.

Fundamenteel moet het loopbaandebat alle kansen krijgen. Ik denk in de eerste plaats aan twee elementen: de betere begeleiding van startende leerkrachten en meer werkbaar werk voor minder jonge leerkrachten, waar we in de toekomst meer mee zullen worden geconfronteerd.

Ik hoop dat er snel een doorstart komt van het loopbaanpact. Mocht dat niet mogelijk zijn, dan denk ik dat minstens de twee elementen die ik aangehaald heb, voorwerp van gesprek moeten zijn. In de loop van deze legislatuur moeten daar minimaal oplossingen voor komen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik heb een kleine praktische toevoeging. Het cruciaal gegeven in dezen is zoals vaak, zeker voor directeurs in het basisonderwijs, de tijd. De heer Vandenberghe heeft het ook aangehaald. Wij hebben geleerd dat directeurs van het basisonderwijs vaak creatief zijn, juist omdat ze vaak in tijdnood zitten. Ik leer uit gesprekken dat directeurs de beleidsondersteuner vaak inschakelen bij die functioneringsgesprekken. Soms doet die beleidsondersteuner dat alleen. Het probleem is dat indien er negatieve evaluaties zijn en daar een procedure uit zou volgen, die evaluatie niet aanvaard wordt omdat de beleidsondersteuner het evaluatiegesprek heeft gevoerd en niet de directeur. Ik zie daar een oplossing om de directeur een beetje te ontzien en ook de beleidsondersteuner officieel de functie te geven als evaluator. Dat is een belangrijk gegeven omdat de beleidsondersteuner op het tussenniveau staat en door leerkrachten aanvaard wordt als iemand die direct onder de directeur functioneert en vaak beschouwd wordt als een onderdirecteur.

Aan de zorgcoördinator wordt ook gevraagd om de coaching op zich te nemen. Dat is niet altijd evident. Daar kruipt veel tijd in en het vraagt wel wat bijscholing van die zorgcoördinator. Op zich is dat geen slecht idee omdat het deels kan behoren tot die functie, maar dan moeten daar extra uren of iets dergelijks voor kunnen worden gerekend. Als het een vast onderdeel zou worden van de taak van zorgcoördinator, dan moet daar natuurlijk in tijd voor worden voorzien. Er moet in opleiding worden voorzien omdat leerkrachten vaak vastzitten omdat ze allerlei problemen tegenkomen met bepaalde leerlingen en gedragingen en ze daar een heel eenzijdige kijk op hebben. Er zou een professionele begeleiding moeten komen om een leerkracht daar te kunnen uittrekken.

Minister, kunt u bekijken of een beleidsondersteuner officieel als een evaluator kan worden beschouwd en dat een zorgcoördinator eventueel officieel als coach kan worden beschouwd? Dan is die taak officieel verankerd. Als er dan een procedure zou komen, wordt dat ook officieel aanvaard. Kan hiervoor in de nodige uren worden voorzien?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, het is een heel boeiend debat met heel veel goede suggesties. Ik herhaal dat de vaste benoeming geen deel uitmaakt van het sociaal overleg dat loopt in het kader van de loopbaangesprekken. Het standpunt van iedereen is duidelijk. Collega Brussee heeft gesteld dat je dat niet zomaar moet doen, maar dat het vooral belangrijk is dat we zoeken naar mogelijkheden om de loopbaan minder horizontaal en meer flexibel te maken. Ik ben het daarmee eens, maar dat hoeft niet noodzakelijk te betekenen dat uw benoeming in vraag wordt gesteld. Je kunt dat ook binnen het kader dat vandaag bestaat.

Wat betreft de mogelijke aanpassingen aan de evaluatieprocedure, hebben we afgesproken met de sociale partners dat dit geen deel uitmaakt van de loopbaangesprekken, maar dat dat parallel daarnaast kan worden gevoerd. De manier waarop je evalueert, heeft niets te maken met versterking of verzwakking van je loopbaan. Dat kan perfect. Voor mij is het cruciaal dat de basispijlers blijven bestaan.

Mijnheer Vandenberghe, ik kan me niet voorstellen dat je het niet belangrijk vindt dat je je evaluator kent. Ik heb dossiers gezien die vernietigd zijn omdat men zijn eerste evaluator niet kent. Dat kan toch niet. Je kunt zeggen dat je te veel werk hebt, maar ieder personeelslid moet toch weten wie zijn evaluator is. Ik zal nooit toelaten dat we daar te gemakkelijk over doen.

Wat betreft de functiebeschrijving heb ik er wel wat begrip voor dat je zegt dat het niet zo simpel is als je vierhonderd mensen hebt. Maar er moet toch voldoende begeleiding voor zijn. Het moet niet voor iedereen de nieuwe wereld zijn. Er zijn heel veel zaken die standaard kunnen zijn. De vraag is hoever je daarin moet gaan. Je moet toch weten op welke basis je beoordeeld wordt.

Men zegt dat men gecoacht en begeleid moet worden, en dat niemand dat zal willen doen: ook hier heb ik het een beetje moeilijk mee. In de rapporten over stress, burn-out en ziektes bij leerkrachten, zien we dat deze problematiek groter is op plaatsen waar de leerkrachten individueel werken. Iemand die heel erg op zijn eiland blijft zitten, heeft het moeilijker. Dat is ook logisch in een contactberoep. De problemen met de kinderen kun je beter aan in team dan alleen. Als je al met groepen en teams werkt, dan moet de 'social pressure' in dat team voldoende kunnen zijn om een stuk coaching op te nemen. Ik vind het van belang, voor je een beslissing neemt om iemand te ontslaan, dat je door de coachingprocedure gaat. Op een kabinet bijvoorbeeld kan er een situatie ontstaan waarbij iemand zich disfunctioneel gedraagt. Onderschat de kracht van de groep niet om daar een goede sturing in te geven. Ik vind het logisch dat dat

in een schoolse context ook gebeurt. Collega Daniëls heeft gelijk als hij zegt dat we de rotte appels kennen. Oké, maar doe er dan ook iets aan. Er zijn zelfs mogelijkheden om ze te ontslaan, maar ga dan ook formeel door die procedure.

De pedagogische begeleidingsdiensten zijn er ook niet voor niets. Ik heb begrepen dat die daarin betrokken kunnen worden. Dan moeten die ook geresponsabiliseerd worden. Mijnheer Vandenberghe, ik ben zeker gevoelig voor het argument dat het niet evident is in een kleine basisschool met een korps van 21 of 22 leerkrachten, en daar zit een rotte appel tussen. Dat is inderdaad niet evident, maar de begeleidingsdienst kan daar ook een rol in spelen. Er zijn echt wel mogelijkheden.

Ik sta persoonlijk open voor de suggestie om meer te differentiëren tussen een functioneringsgesprek en een evaluatiegesprek. Maar je moet dan wel goed het onderscheid kunnen maken, zoals de heer De Meyer zegt, anders is het bijna al een straf als je een evaluatie of een functioneringsgesprek krijgt. Je moet heel goed oppassen hoe je dat aanpakt. Een functioneringsgesprek met de leerkrachten voeren, is eigenlijk de evidentie zelf. Voor mijn part kun je dat wel bekijken, maar je zult daarover zeer goed moeten overleggen met de sociale partners. Ik wil niet dat je via die evaluatiegesprekken tot een stigmatisering komt. Je moet daar zeer zorgzaam mee omgaan.

Ik kom op de suggestie van collega Krekels. Wat betreft het feit dat iemand anders kan worden aangeduid als evaluator: zeker in het secundair onderwijs is er flexibiliteit. Je kunt bpt-uren (bijzondere pedagogische taken) inzetten. Er kan al vrij veel. In het basisonderwijs is dat op dit ogenblik moeilijker. We moeten dat met de sociale partners bekijken en dat moet ook niet in het loopbaandebat. Ik heb het aangekondigd; ik neem het op. Het rapport van het Rekenhof is er, en de vragen zijn er. We gaan dus bekijken wat de mogelijkheden zijn. De professionalisering van de directeur maakt wel deel uit van de loopbaangesprekken. Dat is voor mij ook een grote zorg. Ten aanzien van het hr-beleid in scholen zal in de toekomst de positie en de rol van directeur in een school almaar belangrijker worden.

De gesprekken in het kader van de loopbaan zijn op dit ogenblik natuurlijk gehypothekerd. Dat heb ik gisteren ook gezegd in het parlement. Ik zal daar niet flauw over doen. Er is een kader en een pakket maatregelen waar ik zelf aan denk, maar de komende dagen zullen duidelijkheid moeten scheppen over een en ander. Ik heb er wel begrip voor. We zullen bekijken wat er de komende dagen gebeurt. Sowieso moeten we stappen voorwaarts kunnen zetten wat de loopbaan betreft.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik vind het een hele eer dat de collega ook vragen aan ons stelt. Ik wil die gerust beantwoorden in verband met de vaste benoeming. Ik ben begonnen met te zeggen: "Dit is een belangrijk dossier, maar geen symbooldiscussie. Een contract van onbepaalde duur kan namelijk dezelfde moeilijkheden opleveren." Daarmee wil ik aangeven dat een vaste benoeming zekerheid geeft voor leerkrachten. Dat is op dit moment een evidentie binnen het onderwijs. Maar bij die evidentie zijn op dit moment ook een aantal vraagtekens te plaatsen, waarvan ik er in deze vraag om uitleg één specifiek naar voren breng.

Minister, ik vind het zeer positief dat de evaluatie een apart gesprek is dat parallel wordt gevoerd. Dat is goed. Het is een issue waar directeurs, maar ook leerkrachten en ook collega's van leerkrachten die niet functioneren, mee worstelen. Er zijn ook collega's die graag eens horen of ze het nu goed doen of niet. Op dat vlak is het goed dat u dat meeneemt.

Ik wil graag twee andere rapporten aanhalen. Er is een evaluatierapport van de leraren en ook een evaluatierapport van de pedagogische begeleiding. Ook hier vinden we dat de pedagogische begeleiding daarin een belangrijke taak kan hebben en ook heeft, maar de vraag is of ze die belangrijke taak van coaching ook opneemt en niet alleen opduikt wanneer er een probleem is. Regelmatig zeggen we dat de pedagogische begeleiding dat doet, maar het evaluatierapport van die pedagogische begeleiding was toch niet zo unisono positief.

In de lerarenopleiding moeten we ook voldoende aandacht besteden aan dit gegeven van evaluatie en functionering, zodat je als toekomstig leerkracht op voorhand weet hoe dat werkt en niet pas als je aan de slag gaat. Een eerste evaluator, wat is dat? Een functiebeschrijving, hoe gedetailleerd en gepersonaliseerd is die?

Ik sluit af met de cijfers die ik daarnet meegaf in verband met dossiers die effectief worden bevestigd tot ontslag: een zesde, 11 van de 66 dossiers, wordt uiteindelijk beslist. Meer dan 22 dossiers werden vernietigd op basis van procedurefouten. Als een schoolbestuur alle tijd en energie investeert om uiteindelijk iemand te begeleiden naar stopzetting en die leerkracht komt dan terug, is dat zowel voor die directie als die collega's een gigantisch probleem. We moeten ervoor zorgen dat dat zo min mogelijk gebeurt.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Mevrouw Brusseel, u moet de zaken niet uit de context trekken. Een directeur die modern leiderschap geeft en voldoende beleidsvoerend vermogen heeft, is dagelijks, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, bezig met het coachen van zijn team en zijn personeelsleden. (*Opmerkingen van Ann Brusseel*)

Mijn punt was – en daarmee ben ik begonnen – dat er in 99 procent van de gevallen geen problemen zullen zijn in de evaluatieprocedure. Als iemand zich goed voelt en goed werkt, krijgt die een gunstige evaluatie. Dan duurt dat gesprek drie minuten, waarop die evaluatie wordt getekend. Dan is de directeur formeel in orde.

Voor mij gaat het over de problemen die opduiken bij die 1 procent. Dan begint het pas. Als iemand zich in een hoek geduwd voelt omdat hij niet functioneert, zal hij alle middelen bekijken om te zien hoe hij de directeur, eventueel via bepaalde procedures, kan terugpakken. Daar situeert zich de problematiek van én coach én directeur te zijn. Daarmee ben ik mijn toelichting begonnen. Ik dacht dat ik daar heel duidelijk over was geweest.

Minister, u zegt dat u zich niet kunt voorstellen dat ik dat niet belangrijk vind. Uiteraard vind ik die drie pijlers belangrijk. Als de leerkrachten niet weten wie de eerste evaluator is, dan is dat de schuld van de directeur. Punt. Daarmee ben ik het volledig eens. Het heeft dan namelijk niets te maken met planlast en te veel werk. Als je een functioneringsdocument laat tekenen, moet bovenaan staan wie de eerste evaluator is en wie de tweede. Iedere directeur die bezig is met zijn job weet dat.

Ik heb wel problemen met punten twee en drie. Die pijlers hoeven van mij niet weg, maar ik vraag gewoon om flankerende maatregelen, om duidelijkheid en misschien een aantal nieuwe afspraken. We moeten afspreken hoe we dat op een pragmatische manier kunnen oplossen zodat we vermijden dat de leerkrachten door domme procedurefouten kunnen terugkeren naar de school. De heer Daniëls heeft de cijfers daarover gegeven. Het moet over de inhoud gaan. Een directeur zal een leerkracht nooit buitengooien omdat hij die persoon wel of niet mag, maar omdat die persoon niet functioneert in het team. We moeten in de eerste plaats de directeurs beschermen die dat doen om hun team, hun school te beschermen. Zij moeten worden beschermd zodat ze niet worden geconfronteerd met dergelijke procedurefouten. Het is de taak van de overheid om de directies

daarin nog meer te ondersteunen. De cijfers tonen duidelijk aan dat er daarin nog vooruitgang kan worden geboekt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de erkenning van de Sint-Ignatiuschool in Maleizen – 1613 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De betrokken Sint-Ignatiuschool in Maleizen is hier al een aantal keren ter sprake gekomen. Ook de heer De Gucht heeft daarover in het verleden al vragen gesteld. In het licht van de discussie die gisteren is gevoerd in de plenaire vergadering in verband met de inspectie over levensbeschouwelijke vakken is deze zaak nu actueel, ook al had ik dit niet voorzien op 21 maart.

Tijdens de commissievergadering van 21 januari jongstleden gaf u aan dat de school opnieuw het voorwerp zou worden van een inspectiebezoek met betrekking tot de erkenningsvoorwaarden en dat ook de commissie Zorgvuldig Bestuur zich zou uitspreken over de eventuele inbreuk op het beginsel van de eerlijke concurrentie tussen scholen. Uit het advies van de commissie blijkt dat er geen probleem meer is in verband met de eerlijke concurrentie en dat de betreffende passage is geschrapt op de website van de school. Het is dus zonder voorwerp. In de media vernemen we dat er wat betreft de erkenning van de school ook geen problemen zouden zijn. Een erkenning is natuurlijk geen doorlichting: je kunt nog geen doorlichting doen als die school er nog niet is.

Bij een erkenningsprocedure wordt er enkel nagegaan of een school voldoet aan de dertien erkenningsvoorwaarden. Ik heb die erkenningsvoorwaarden er nog even bijgenomen. Een van de erkenningsvoorwaarden is wel degelijk dat de reglementering betreffende de eindtermen, ontwikkelingsdoelen, leerplannen en handelingsplannen moeten worden nageleefd, alsook dat in het geheel van haar werking de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder moeten worden geëerbiedigd. Ik haal die twee elementen er specifiek uit omdat ik denk dat er op dat vlak mogelijk vragen zijn gerezen in het verleden.

Minister, voldoet de school effectief aan alle dertien erkenningsvoorwaarden en de twee die ik net heb opgesomd in het bijzonder? Hebt u dat verslag al kunnen inkijken?

Is er ondertussen ook al een levensbeschouwelijke inspectie geweest? Zo ja, wat was het resultaat daarvan? Zo neen, wanneer zal ze worden uitgevoerd? De school profileert zich als zeer streng katholiek op basis van de Mechelse Catechismus. Persoonlijk ken ik dat boekje niet, maar het moet nogal een streng boekje zijn. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik hoor dat de heer De Gucht daar zeer bekend mee is. Iedereen kiest de literatuur op zijn nachtkastje natuurlijk zelf.

Minister, zal deze school binnenkort aan een uitgebreide doorlichting worden onderworpen wanneer zij op het programma staat?

Minister, bij de erkenningsvoorwaarden zullen we nagaan of de reglementering betreffende eindtermen, ontwikkelingsdoelen, leerplannen en handelingsplannen

wordt nageleefd en of de internationaalrechtelijke verdragen worden geëerbiedigd. Maar als de school nog niet gestart is, hoe doe je dat dan? Je kunt wel een documentanalyse doen op basis van de handboeken, maar wat er echt gebeurt, kun je nog niet vatten, want de school is nog niet aan het werk. Daarom vraag ik u of die uitgebreide doorlichting al op de agenda staat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik beantwoord uw vragen samen.

Op 12 februari 2016 ontving ik van de inspecteur-generaal het antwoord op alle door mij gestelde vragen. Ik citeer hier uit zijn antwoord: "U vroeg me, naar aanleiding van commotie in de pers, een gericht onderzoek in te stellen naar het functioneren van Sint-Ignatius te Overijse. Hiertoe gaf ik een opdracht aan twee onderwijsinspecteurs en stelde ik ook een vraag aan de Erkende Instantie Rooms-Katholieke Godsdienst.

Op 28, 29 en 30 januari 2016 bezochten zowel de twee onderwijsinspecteurs als een inspecteur rooms-katholieke godsdienst de secundaire school Sint-Ignatius in Overijse. Na het erkenningsonderzoek van 1 oktober 2015 voerde de inspectie ditmaal een meer uitgebreid onderzoek uit naar zowel het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden als naar de toepassing van de andere regelgeving.

Op basis van gesprekken met directie en leerkrachten, van bijgewoonde lessen en van een grondige studie van documenten, concluderen de inspecteurs dat de school aan de erkenningsvoorwaarden voldoet en dat er geen aanwijzingen zijn dat de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder niet zouden worden geëerbiedigd."

Mijnheer Daniëls, dat antwoord werd onderbouwd door een zeer uitgebreid verslag van de onderwijsinspectie over het al of niet voldoen aan de erkenningsvoorwaarden alsook naar de toepassing van de andere regelgeving. In dat verslag wordt er ook uitgebreid gerapporteerd over het uitgevoerde kwaliteitsonderzoek. Wat heeft men onderzocht? Ten eerste aardrijkskunde in de basisopties Grieks-Latijn en Moderne Wetenschappen, ten tweede Grieks en Latijn in de basisoptie Grieks-Latijn, ten derde natuurwetenschappen in de basisopties Grieks-Latijn en Moderne Wetenschappen, ten vierde techniek in de basisopties Grieks-Latijn en Moderne Wetenschappen, ten vijfde wetenschappelijk werk in de basisoptie Moderne Wetenschappen, en ten zesde de vakoverschrijdende eindtermen. Het verslag met de resultaten van dit erkennings- en kwaliteitsonderzoek komt op www.doorlichtings-verslagen.be en op de website met het onderwijsaanbod.

Ik kreeg ook een schriftelijk verslag van het onderzoek van de inspecteur-adviseur van de rooms-katholieke godsdienst. Ik heb beide verslagen grondig kunnen inkijken en kan niet anders dan mij te houden aan de inhoud van die verslagen omdat ze stellen dat er voldaan wordt aan de dertien erkenningsvoorwaarden en dat men kwaliteitsvol werkt in het levensbeschouwelijke vak.

Uw zorg is ook mijn zorg, mijnheer Daniëls. Om uw zorg tegemoet te komen, is afgesproken om de school door te lichten, telkens wanneer ze de leerplannen voor een volledige graad heeft afgewerkt. Dat is een logische werkwijze. Nu konden we enkel die erkenning en de leerplannen bekijken. Zodra de volledige graad is afgewerkt, volgt er een doorlichting.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik ben blij dat er inderdaad meer is gebeurd dan enkel een erkenningsonderzoek. Ik ben dus blij dat er effectief ter plaatse is

gegaan, dat er lessen zijn bijgewoond en dat er documenten zijn ingekeken. Ik ben ook blij dat het in team is gebeurd, zowel door de levensbeschouwelijke inspectie als door de inspecteurs van de onderwijsinspectie.

Als ik u de vakken en de vakoverschrijdende eindtermen hoor opsommen, denk ik dat de focus juist is gelegd. In het licht van natuurwetenschappen zouden een aantal vragen of bepaalde issues allicht anders kunnen worden gebracht, als ik tenminste wat op de hoogte ben van de inhoud van die Mechelse Catechismus.

Minister, ik meen te begrijpen dat u zich daarover wat zorgen maakt en dat u die van nabij in de gaten wilt houden. Daarom zegt u dat we bij alle leerplannen die worden ingevoerd, dat opnieuw zullen bekijken.

U geeft me een antwoord waar ik me enigszins mee op mijn gemak voel, omdat het verder gaat dan de dertien erkenningsvoorwaarden. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Per graad, ja, het schuift op. Excuseer, dat gaf ik fout mee.

Ik kom nog eens terug op een andere vraag, en die is meer generiek. De kans bestaat, en vandaar mijn vraag, dat we in de toekomst in het licht van de grondwettelijke vrijheid van onderwijs, die ik hier voor alle duidelijkheid niet ter discussie stel, meer scholen krijgen met zeer specifieke pedagogische projecten. Die kunnen confessioneel geïnspireerd zijn of niet-confessioneel. De kans bestaat dat er zich meer dergelijke 'eenpitters' profileren. Leven ze de eindtermen na? Leven ze de internationaalrechtelijke verdragen na? Hoe gaan we dat onderzoeken? Scholen die op 1 mei een erkenningsaanvraag indienen, zijn nog niet gestart. Daar kunnen we nog niet gaan kijken. Hoe kunnen we dat ondervangen?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister, ik ben eigenlijk – het zal u niet verwonderen, ik heb dit nog al aangegeven – geen voorstander van een dergelijke school. Ik ben ook tegenstander van scholen die inderdaad vanuit een sterk levensbeschouwelijk en religieus oogpunt, worden opgericht. Ik vind dat geen goede zaak. Ik vind dat men jongeren een algemene opleiding moet geven die ervoor zorgt dat ze een open blik hebben. Alles bij de Sint-Ignatiuschool geeft me het tegenovergestelde gevoel. Het is een school met een heel beperkte visie. Ik vind dat we daar heel erg moeten mee opletten.

Voor de toekomst, en ik heb het in de vorige commissievergadering al gezegd, moeten we enorm opletten, want dat zal zich ook bij andere religies voordoen, als het vandaag al niet gebeurt. Daar zullen waarschijnlijk andere reacties op komen die normaal gezien hier al het geval zouden moeten zijn.

Minister, hebt u op elk moment inzage in de inspectieverslagen omtrent de levensbeschouwing? U hebt dat nu aangevraagd bij de inspectie. Kunt u dat op elk moment doen? Worden de verslagen op regelmatige basis van alle netten en van alle levensbeschouwingen die erkend zijn, doorgelicht door uw diensten? Wat zijn de visies daarop?

We moeten daar in dit tijdsgewricht geweldig mee opletten. Ik blijf ervoor pleiten dat we evolueren naar een onderwijs dat zich richt op onze maatschappij en hoe die in elkaar zit. Ik vrees dat we evolueren naar een onderwijs dat uitgaat van tegenstellingen in plaats van een onderwijs dat mensen wil samenbrengen rond een gemeenschappelijk idee.

Minister Hilde Crevits: Er is grondwettelijke vrijheid van onderwijs. Een collega van u, mijnheer De Gucht, heeft daar gisteren nog uitgebreid de lof over gezwaaid.

Ik vind dat ook van belang. De kwaliteit van ons onderwijs blijft tot op vandaag zeer hoog, en dat komt onder meer door die vrijheid van onderwijs.

Mijnheer Daniëls, de erkenningsvoorwaarden zijn wat ze zijn. We hebben al gepraat met de inspectie, we hebben al discussies gehad met onze leidinggevend ambtenaren. Voor mij is het kader voor de erkenning van nieuwe initiatieven relevant. Ik wil niet dat er getornd wordt aan de vrijheid van onderwijs en initiatief. Ik vind wel dat we op een gedegen manier de erkenningsvoorwaarden moeten kunnen controleren. Dat mag niet zomaar een afvinklijst zijn, het mag gerust een grondig onderzoek zijn.

Ik heb geen reden om te twijfelen aan de grondigheid van het werk dat nu gebeurt. Ik was aangenaam verrast door de snelheid waarmee de inspectie samen met de levensbeschouwing de actie heeft ondernomen. Ze kunnen dan niet twijfelen aan elkaars handelingen. Door samen te gaan, heeft men bijna een eenheid van handelen. Ze zijn daar niet toe verplicht, en ik kan ze niet verplichten.

Mijnheer De Gucht, alle inspectieverslagen komen in een uitgebreid rapport dat één keer per jaar wordt meegegeven. Het is hier gisteren uitgebreid aan bod gekomen in de plenaire vergadering. Als minister kan ik een kader scheppen om ervoor te zorgen dat de controle op een kwalitatieve manier moet gebeuren. Ik kan zelf niet ingrijpen in de inspectieverslagen. Elke levensbeschouwing moet dat zelf doen.

Het geeft u een slecht gevoel, zegt u. Ik kan als minister niet handelen op basis van een buikgevoel en zeggen: die krijgt een erkenning en die niet. De inspectie is trouwens autonoom. Ze staat onafhankelijk van de overheid, we hebben daarvoor gekozen. Dat is een goede zaak. Ze staan op die onafhankelijkheid, maar ze moeten hun werk op een kwaliteitsvolle manier kunnen doen.

Dit dossier wordt nauwgezet opgevolgd. Mochten er hier of op andere plaatsen problemen rijzen, dan zal assertief worden ingegrepen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u bent blijkbaar al bezig met de suggestie die ik deed om bij de erkenningsvoorwaarden inderdaad niet te werken met een afvinklijst, maar effectief na te gaan wat er in de scholen gebeurt en zal gebeuren in het licht van de eindtermen en de leerplannen. De eindtermen en leerplannen mogen het levensbeschouwelijke niet doorkruisen en omgekeerd.

U hebt gisteren ook verwezen naar OD XXIII dat inging op 1 september 2013. We hebben daar expliciet in opgenomen dat wat in de levensbeschouwelijke vakken aan bod komt, noch leerplannen noch eindtermen mag doorkruisen. Dat moeten we absoluut bewaken, ook als er voor anders religieus geïnspireerde scholen dingen zouden worden georganiseerd. Dus, minister, moet u bij de erkenningsvoorwaarden bekijken hoe we zulke zaken zuiver kunnen krijgen vóór die school begint. Veelal richt de inspectie zich vooral op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, omdat die makkelijk vast te stellen zijn. Dat is juist. De andere aspecten zijn echter minstens even belangrijk, want ze gaan over de leerstof. In het licht van de discussie gisteren en van de inspectie op de levensbeschouwelijke vakken is er nog verder gesprek mogelijk. We moeten hen erbij betrekken, de eindtermen vrijwaren en de mensenrechten in alle gevallen opnemen in de erkenningsvoorwaarden en de controle daarop.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over nepuniversiteiten in ons land
– 1619 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de zogenaamde nepuniversiteiten
– 1622 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, dames en heren, achttien Belgische universitaire opleidingen staan binnen hun discipline bij de top vijftig van de wereld. Naast een aantal universitaire opleidingen waar we fier op mogen zijn, kent ons land blijkbaar echter ook universiteiten die enkel op papier of online bestaan. Dat werd onlangs gemeld door het wetenschappelijk magazine Eos. Deze nepuniversiteiten bieden geen gewone opleidingsprogramma's aan en staan nergens bij de wereldtop, maar ze leveren wel getuigschriften af waarvoor studenten betalen.

Het Verenigd Koninkrijk beschikt over een zwarte lijst met namen van opleidingsinstituten die waardeloze diploma's afleveren. Reeds in 2008 werd ervoor gewaarschuwd dat sommige van die malafide organisaties ook in België actief waren. Op dit ogenblik is het niet duidelijk hoeveel studenten in ons land betaald hebben voor een diploma van een universiteit zonder leergangen, en hoeveel malafide diplomaleveranciers er actief zijn. In Vlaanderen wordt immers niet gewerkt met een zwarte lijst, maar met een witte lijst die alle erkende instellingen weergeeft.

Erkende universiteiten moeten voldoen aan de voorschriften; niet-erkende instellingen die graden van bachelor, master of doctor verlenen, kunnen gesanc-tioneerd worden. In de pers wordt gesteld dat de administratie een onderzoek zal openen naar overtredingen.

Minister, welke 'valse universiteiten' zijn in Vlaanderen in het verleden veroor-deeld wegens het onterecht verlenen van academische of andere wettelijk beschermde titels? Was er een burgerlijkepartijstelling? Welke sanctie werd uitgesproken?

In Vlaanderen bestaat geen zwarte lijst. Op welke manier wilt u nagaan welke instellingen onterecht diploma's verlenen? Hoe wilt u het probleem aanpakken? Welke acties zullen worden ondernomen?

Het probleem van de nepuniversiteiten bestaat ook elders. Hoeveel nepuniver-siteiten telt Vlaanderen? Is het probleem verhoudingsgewijs groter in Vlaanderen dan elders? Kunnen we leren uit de aanpak van de ons omringende landen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ook bij ons ontstond beroering naar aanleiding van het artikel in Eos in maart met de titel 'Diploma te koop. Academische oplichting in België'. De journalist onderzocht in Vlaanderen en België het bestaan van de zo-genaamde 'degree mills': malafide commerciële ondernemingen die voor forse bedragen diploma's verkopen. Deze bedrijfjes bieden zogenaamde universitaire diploma's en titels aan die veel geld kosten en niets waard zijn. Als we in Vlaan-deren gaan solliciteren, weten we dat, maar natuurlijk hangt aan dat diploma de

notie Vlaanderen/België vast, en dat geeft in het buitenland een zeker aplomb. Onze universiteiten staan immers hoog gerangschikt. Het zou jammer zijn, mochten de malafide bedrijven onze goede naam kelderen.

Het artikel meldt opvallende informatie. Zo is de Assalam University Europe gevestigd op hetzelfde adres als Snack Kanki. Je zou kunnen denken dat ze sociale voordelen bieden via een studentenrestaurant, maar dat blijkt het niet te zijn. En nog, we hebben ook de WIDU, de World Information Distributed University, met de groeten van Kofi Annan en Boutros Boutros-Ghali, die daar diploma's hebben gehaald. Het is toch fantastisch dat we dat allemaal hebben?

Het gaat dikwijls om afstandsonderwijs. De studenten, zowel binnen- als buitenlandse, hebben geen idee dat frituur Kanki op de plaats van de zetel van de universiteit ligt. Wie afstandsonderwijs volgt, gaat wellicht niet via Street View op Google naar de gevel van de universiteit kijken.

Sinds de Bolognahervorming van het Europees onderwijs in 1999 is het in de landen die de verklaring ondertekenden, verboden om de term universiteit zonder erkenning te gebruiken in een bedrijfsnaam en niet-erkende opleidingen of diploma's voor hoger onderwijs aan te bieden tegen betaling. In het artikel spreekt de journalist van tientallen 'universities', 'universités', 'universidades', allemaal vzw's met een zetel in België en gericht op het verkopen van diploma's en titels. Dat staat letterlijk in de statuten die gepubliceerd zijn in Het Staatsblad.

Nog volgens Eos is het in België mogelijk om de woorden 'universiteit' en 'het uitreiken van academische titels' op te nemen in de statuten van een vzw. Dat staat daar in als doelstelling.

Minister, u hebt al gereageerd – en die reactie kunnen we bijtreden – dat u de administratie de opdracht hebt geven om een onderzoek te openen, zoals dat ook gebeurde voor de European University en de Antwerp International Business School, die uiteindelijk werden opgedoekt.

Op welke manier zal de administratie te werk gaan in haar onderzoek om al die nepuniversiteiten op te doeken?

Is de omvang werkelijk zo groot als de journalist het voorstelt? Staan we inderdaad internationaal geboekstaafd als land waar men een diploma kan kopen?

Hoeveel van dergelijke instellingen zijn er bij u bekend? Ik neem aan dat u na uw uitspraken in de pers de cijfers bent nagegaan.

Welke samenwerking met politie en justitie is nodig? Kan men überhaupt instellingen die in hun statuten dergelijke taakomschrijving opnemen, sluiten? Zult u met uw federale collega bevoegd voor de vzw-wetgeving overleggen om na te gaan of de wetgeving kan worden aangepast, zodat datgene wat met de Bolognahervorming is afgesproken, wordt uitgevoerd en het onmogelijk wordt dat vzw's en bedrijven worden opgericht die niet zijn erkend om dergelijke titels te verlenen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, de huidige Vlaamse wetgeving, de Codex Hoger Onderwijs, is duidelijk, de volgende zaken zijn strafbaar: het verlenen van de graden van bachelor, master of doctor zonder daartoe te beschikken over de decretale onderwijsbevoegdheid en erkend te zijn door de Vlaamse Regering als instelling of als opleiding; het voeren van die graden zonder daartoe een erkend diploma te hebben; zich laten kennen als 'hogeschool' of 'universiteit' zonder dat men in de decretale opsomming van erkende instellingen voorkomt. Dat is duidelijk.

Ik geef enkele sprekende voorbeelden. Een aantal jaren geleden was er de European University in Antwerpen en Brussel: een private instelling die helemaal niet erkend was door Vlaamse of Belgische onderwijsoverheden. De zogenaamde bachelor- en masterdiploma's waren evenmin erkend. Toen er hierover pers-aandacht kwam, wijzigde de European University haar naam in International Management Institute en verhuisde de instelling naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Tweede voorbeeld: enkele jaren geleden diende de Vlaamse Gemeenschap een klacht met burgerlijke partijstelling in tegen de Freiburg University. In 2009 besliste de rechtbank van eerste aanleg van Gent om geen verdere stappen te ondernemen omdat de website toen al niet meer actief was; de plaatsnaam Freiburg met 'gh' onbestaande is; er geen melding werd gemaakt van rekeningnummers; diploma's enkel per exprespost zouden worden verstuurd; het adres niet kon worden gevonden; het e-mailadres geregistreerd was in Australië; de 'verantwoordelijke' een contactadres in Liechtenstein opgaf en het Amerikaanse telefoonnummer onbestaande bleek. Ongelooflijk maar waar.

In 2010 diende de Vlaamse Gemeenschap een klacht met burgerlijke partijstelling in tegen de Antwerp International Business Schools. Deze instelling is in 2015 veroordeeld door de rechtbank van eerste aanleg in Antwerpen omdat ze zonder accreditatie de graden van bachelor en master uitreikte aan 'studenten'. De rechtbank vond de inbreuk bewezen en veroordeelde de instelling tot het betalen van een boete van 1650 euro. De Vlaamse Gemeenschap kreeg als burgerlijke partij 1 symbolische euro als schadevergoeding. Deze voorbeelden illustreren dat zowel de Vlaamse Gemeenschap als het gerecht de nodige stappen ondernemen en hiertoe ook de mogelijkheid hebben. Maar het is ook duidelijk dat we hier in veel gevallen te maken hebben met moeilijk grijpbare, wispelturige constructies.

In Vlaanderen bestaat geen zwarte lijst, en ik wil die ook niet. Want een zwarte lijst zou malafide initiatiefnemers toestaan om te zeggen dat ze in orde zijn omdat ze niet – nog niet – op de zwarte lijst staan. We zouden met zo'n zwarte lijst steeds opnieuw achter de feiten aanhollen. Daarom beslissen we te werken met een witte lijst, die op www.hogeronderwijsregister.be terug te vinden is. Daarop staan alle erkende instellingen en opleidingen, waaronder ook de private aanbieders die via de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) hun opleidingen hebben laten accrediten en dus ook officiële graden mogen uitreiken. Dergelijke aanbieders bestaan wel degelijk: het Europacollege in Brugge, de Flanders Business School in Antwerpen en het Von Karman Instituut voor Stromingsdynamica in Sint-Genesius-Rode.

De beste en eenvoudigste remedie tegen fraude is dus het inzicht propageren dat iedere student die twijfelt aan de echtheid van een instelling of een opleiding, via het register nagaat of deze erkend is. Daarnaast neemt mijn administratie ook systematisch contact op met instellingen die foutieve informatie verspreiden. Iedereen die dergelijke inbreuken vaststelt, kan dit melden aan het departement Onderwijs. Zoals blijkt uit de voorbeelden kan de Vlaamse Gemeenschap een klacht indienen via politie en parket. Ik onderzoek zelf of we die website www.hogeronderwijsregister.be niet nog meer in de verf moeten zetten, zodat mensen zich nog beter kunnen beschermen. Een boekje uitgeven, lijkt me niet verstandig, want die witte lijst verandert. Ik hoop alleszins dat u begrip hebt voor het feit dat ik niet met een zwarte, maar wel met een witte lijst werk.

Het probleem bestaat wereldwijd. Er zijn geen cijfers bekend, aangezien die nepuniversiteiten er net alles aan doen om niet te kunnen worden opgespoord. Mijn administratie bevestigt wel dat het probleem in Vlaanderen verhoudingsgewijs niet groter is dan elders. Met de wettelijke bescherming van de graden van bachelor, master en doctor, en ook van de namen universiteit en hogeschool, staat

Vlaanderen al vrij ver. Een dergelijke bescherming – ook via juridische weg – bestaat zeker niet in alle landen, zelfs niet binnen Europa.

Ik zal dit dossier met de bevoegde federale collega bespreken en ook nagaan met de twee andere gemeenschappen of we onze aanpak op elkaar kunnen afstemmen. Mijn administratie bekijkt momenteel hoe dat concreet moet worden aangepakt. In elk geval hebben we al gedaan wat we kunnen. Ik ga dus ook na hoe we de zaak nog assertiever onder de aandacht kunnen brengen, naast het initiatief naar de federale overheid en de andere gemeenschappen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik dank u voor het antwoord. Het belangrijkste is dat u het probleem duidelijk onderkent en effectief werk maakt van een oplossing, zodat goedgebouwde mensen niet het slachtoffer worden van malafide organisaties.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik wil er nog wat aan toevoegen. U zegt dat u een aantal initiatiefnemers voor de rechter sleept. In het artikel worden een aantal initiatiefnemers opgesomd, hebt u tegen hen juridische stappen ondernomen? En dan is er de vzw-wetgeving. In onze wetgeving staat dat men geen titels mag uitreiken en evenmin de benaming 'universiteit' mag voeren. Als in de statuten die intenties staan, is dat dan strafbaar of is dat niet het geval? Als dat kan, dan kunnen we vroeger ingrijpen en voorkomen dat onschuldige burgers slachtoffers worden.

Een laatste punt betreft onze internationale uitstraling. Het hogeronderwijsregister is in het Nederlands opgesteld. Die instellingen doen vooral aan afstands-onderwijs en proberen zich vooral bij buitenlandse studenten aan te prijzen. Kunnen we niet zorgen voor anderstalige informatie, zodat ook zij de erkende instellingen in Vlaanderen kennen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik denk dat u er zeer goed aan doet om te werken met een witte lijst. Het komt er nu op aan goed te communiceren, zodat die witte lijst voldoende bekend is. Ik neem aan dat wie wilt studeren, zich ook goed informeert. Maar voorkomen dat er stomiteiten gebeuren, kan men nooit helemaal. Wat u voorstelt, lijkt me te volstaan.

Ik wil het nog even hebben over De Levensschool. Het probleem is niet enkel het aanbod van nepuniversiteiten of nephogeschole, er zijn daarnaast ook instellingen die bepaalde opleidingen aanbieden waarvoor ze veel geld vragen. Ze prijzen zich aan op een website waarop BV's de zaak aanprijzen. Een tijdje geleden hebben we daarover gediscussieerd in de commissie Werk, want De Levensschool maakt gebruik van zaken zoals de kmo-portefeuille en opleidingscheques. Toen kaartte ik het probleem aan dat die instelling studenten informatie over gezondheid verstrekt die in feite gevaarlijke onzin is.

Het lijkt me daarom aangewezen om ook andere opleidingen eens tegen het licht te houden. Het zijn nogal eens opleidingen die voorkomen op websites die mensen aan een job willen helpen. Zo vond ik op de website van de VDAB een opleiding die de gezondheid en fitheid van mensen wilt bevorderen dankzij oosterse technieken. Men heeft het dan over chakra's en dergelijke: onwetenschappelijke lulkoek die mijns inziens niet door de beugel kan. Ik vraag daar aandacht voor.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat een witte lijst een betere oplossing is dan een zwarte. Het is nu zaak om die nog bekender te maken. De administratie kreeg de opdracht om een onderzoek te voeren naar aanleiding van het artikel. Wat is de timing van dat onderzoek? Wanneer wordt het afgerond?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, bedankt voor de aanvullingen. Ik heb geen probleem met het voorstel om van die witte lijst een internationale versie te maken. Ik vind dat een goede suggestie. We bekijken dat. Misschien moeten we ook eens nagaan of de promotiepakketten die collega-ministers in het buitenland aanbieden een link naar die witte lijst kunnen opnemen. Ik neem dat zeker mee.

Collega's Soens, Brusseel en Daniëls: ik heb de administratie gevraagd om het artikel te bekijken. Zo nodig zal klacht worden ingediend. Het resultaat ken ik nog niet, maar men is er dus mee bezig. Dat onderzoek zal geen rapport opleveren, ik vraag gewoon dat men als een Sherlock Holmes nagaat of er niet assertief moet worden opgetreden. Ik denk ook niet dat er over het probleem jaarrapporten moeten worden opgemaakt, het is zaak om de ontwikkelingen goed in het oog te houden.

Dank ook voor het akkoord om de witte lijst als de beste oplossing op te vatten. Wat de statuten van de vzw's betreft, moet een screening haalbaar zijn. Men kan van de administratie niet verwachten dat ze alle vzw-statuten analyseert. Ik denk dat we allemaal dezelfde zorg koesteren: de hoge kwaliteit van ons hoger onderwijs niet laten bezoedelen door allerhande pseudo-opleidingen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben het met uw conclusies eens, minister.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blij dat u over dit dossier waakt en de suggestie meeneemt om ook in het buitenland ons sterk Vlaams hoger onderwijs te promoten, en duidelijk te maken dat wat niet op de lijst staat daar niet bij hoort.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de CLBch@t van het centrum voor leerlingenbegeleiding – 1629 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de maand februari 2016 werd ingezet met een nieuw netoverstijgend initiatief: de CLBch@t. Leerlingen kunnen gratis en anoniem chatten met een CLB-medewerker (centrum voor leerlingenbegeleiding) op maandag-, dinsdag- en donderdagavond, van 17 uur tot 20 uur en op woensdag zelfs van 14 uur tot 20 uur.

Op 2 maart volgde de eerste evaluatie van de CLBch@t. In februari vonden 442 gesprekken plaats. Een brede waaier van problemen kwam aan bod, van cyberpesten, regelovertredend gedrag en problemen thuis tot relatievaardigheden, maar er waren voornamelijk vragen die gingen over de studiekeuze of de onderwijsloopbaan. De gesprekken verlopen in volledige anonimiteit. Begin maart werd

al gemeld dat de vraag hoger ligt dan het aanbod. In de nasleep van de gebeurtenissen van 22 maart werd de website ook geraadpleegd door leerlingen die met vragen zitten. De CLB's kondigden toen aan dat ze hun chatcapaciteit de rest van de week, alsook tijdens de paasvakantie, zouden verhogen.

Minister, wat zijn uw eerste inzichten over de CLBch@t? Acht u een uitbreiding van de chatmomenten nodig, bijvoorbeeld tijdens de schoolvakanties? Is er voldoende chatcapaciteit ter beschikking om tegemoet te komen aan alle leerlingen met vragen over de gebeurtenissen van 22 maart? Wilt u de mogelijkheid in overweging nemen om zo nodig uit te breiden wanneer zich hoogdringende situaties voordoen, zoals in de nasleep van 22 maart het geval was? Welke rol spelen de CLB's in de opvang van leerlingen na de terreuraanslagen van 22 maart? Ik stel deze vraag omdat de media vooral berichtgeving op maat van ouders en directies maken. Leerlingen worden weleens vergeten. Is het voor de leerlingen voldoende duidelijk dat ze met vragen bij de CLB's en op de CLBch@t terecht kunnen? Welke bijkomende beleidsmaatregelen wilt u nemen? Met dank voor uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, de CLB's startten op 1 februari 2016 met CLBch@t. De CLBch@t is een netoverstijgend initiatief van de CLB-sector zelf. Leerlingen kunnen op schooldagen buiten de openingsuren van de centra anoniem online vragen stellen aan het CLB. Dat moet de drempel voor jongeren verlagen. Want hoewel zes op tien leerlingen vandaag al hun weg vinden naar het CLB, wat positief is, moet de bereikbaarheid nog toenemen.

Meer dan 100 CLB-medewerkers hebben zich vrijwillig aangemeld om dit mee vorm te geven. In een beurtrol zijn zij beschikbaar om vragen van leerlingen te beantwoorden en een eerste begeleiding te bieden. Via CLBch@t komen de CLB's tegemoet aan de nood om een bredere toegang voor leerlingen mogelijk te maken. Ik vind het een fantastische zaak dat ze de krachten hebben gebundeld om dit te kunnen waarmaken.

Er bestonden vroeger al een aantal lokale chatinitiatieven van de vrije centra in West-Vlaanderen en Limburg en het stedelijk CLB in Antwerpen, maar deze initiatieven waren beperkt toegankelijk voor leerlingen. Door de samenwerking en uitbreiding naar alle centra voor leerlingenbegeleiding kunnen ze de chat ruimer openstellen. De nood aan een grotere bereikbaarheid van de CLB's is ook aangetoond door de audit van de sector die vorig schooljaar is uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers (PwC). Ik heb die zorg ook meegenomen in de krijtlijnennota over de hervorming van de leerlingenbegeleiding.

Het initiatief is een succes. Tijdens de eerste maand vonden 442 online gesprekken plaats, wat een gemiddelde betekent van 34 gesprekken per chatsessie. Leerlingen uiten ook een zeer grote mate van tevredenheid over de manier waarop ze te woord werden gestaan. In maart ging het over 461 gesprekken tijdens 19 chatblokken van 3 uur. Het zal niet verbazen dat op de avond van de aanslagen het aantal gesprekken verdubbelde. Ik vind dat een goede zaak. Je ziet meteen het effect van de mogelijkheid om online te chatten. De sector toont hiermee aan flexibel en snel te kunnen inspelen op dergelijke gebeurtenissen. Ik vind de meerwaarde van wat ze doen nu al bijzonder groot.

De CLB's hebben onmiddellijk gereageerd op 22 maart omdat veel kinderen en jongeren, maar ook ouders met heel wat vragen zaten over de recente gebeurtenissen in Brussel. Ze konden die ook maar moeilijk plaatsen. Vandaar dat de capaciteit voor CLBch@t is verdubbeld. Ik wil de CLB's daarvoor ook een pluim geven. Op die manier konden leerlingen en ouders met vragen of nood aan een gesprek telkens tussen 17 en 20 uur chatten met een CLB-medewerker. Dit initiatief was een groot succes omdat men een goed antwoord kon geven vanuit

de sector. Ook tijdens de kantooruren waren CLB-medewerkers beschikbaar om daar waar er vraag naar was, psychologische bijstand te verlenen, bijvoorbeeld aan scholen die aanwezig waren op de luchthaven tijdens de aanslag of op uitstap naar Brussel gingen.

Over de bijkomende beleidsmaatregelen verwijs ik naar de bespreking van de krijtlijnnnota voor de hervorming van de leerlingenbegeleiding. Het initiatief CLBch@t zal ook zeker verder worden opgevolgd en geëvalueerd. Voor mij is het van belang dat we kijken op welke manier we het nog meer kunnen uitbreiden.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik heb twee bijkomende vragen. Een is al min of meer beantwoord omdat u sprak over vrijwilligheid. Het was me niet helemaal duidelijk of de medewerkers daar vrijwillig aan meewerken. Ik vroeg me af, op het moment dat die CLB-medewerkers beschikbaar zijn voor de chat, of dat ook mee te nemen was in de oefening van de bereikbaarheid, maar dan fysiek. Aangezien het vrijwillig is, is het misschien toch een piste die niet meteen kan worden meegenomen.

Ik heb nog een vraag over de anonimiteit. Het is een heel goed gegeven. Op de website wordt aangegeven dat elk gesprek volledig wordt verwijderd. Ik vroeg me af op welke wijze we dan een voldoende inzicht zullen krijgen over de opvolging en/of de bereikbaarheid en het gebruik van de chat, of de chat over alle provincies even goed gebruikt wordt en of het vooral leerlingen of ouders zijn die daarvan gebruikmaken. Door de anonimiteit vraag ik me af hoe we het zicht kunnen bewaren op de opvolging daarvan. Misschien hebt u daar een beter zicht op.

Kathleen Helsen (CD&V): Ik vind het een heel mooi initiatief van de CLB's. In tegenstelling tot collega Krekels vind ik het wel belangrijk om dit initiatief mee te nemen in de verdere uitbouw van de bereikbaarheid van de centra. In dit tijdperk moet er niet altijd een lijfelijke aanwezigheid zijn. Het is heel belangrijk te bekijken hoe de nieuwe sociale media kunnen worden ingezet om bereikbaar te zijn.

Jonge mensen gebruiken andere media om te communiceren, om hun problemen te uiten en om ondersteuning te vragen. Ik vind het belangrijk dat de CLB's daarop inspelen. Ze doen dat met dit initiatief. Ik vind het wel belangrijk om dat mee te nemen in de uitbouw van de centra in de toekomst. Dit is nu een initiatief gebaseerd op vrijwilligheid, maar ik denk dat we moeten bekijken hoe dit in de toekomst een belangrijke vorm kan zijn waarin de CLB's kunnen functioneren. Dat is een element dat we wel moeten meenemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, sowieso volgt in juni de eerste evaluatie van het chatproject. Op basis van vrijwilligheid chatten ze na de uren. Het project zelf moeten we natuurlijk meenemen in de globale oefening voor de toekomst. Het is zeer goed dat dat nu gebeurt. Jullie kunnen daar ook jullie mening over geven. In juni kijken we hoe dat structureel deel kan uitmaken van de taken van de CLB's. Het succes betekent dat er zeker een markt voor is. Soepelheid en flexibiliteit zijn in die zaken cruciaal zodat je onmiddellijk paraat bent als er iets gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Helsen, ik had hetzelfde idee als u, maar ik was een beetje in de war gebracht door die vrijwilligheid. Budgettair is dat een heel ander gegeven als het vrijwillig dan wel structureel gebeurt.

Minister Hilde Crevits: Ze hebben zich vrijwillig aangemeld na de uren, maar ze kunnen die uren later wel compenseren. Het is niet gratis, maar wel vrijwillig.

Ze moeten dat niet doen. Ze melden zich vrijwillig aan en ze kunnen dat compenseren.

Kathleen Krekels (N-VA): Dan deel ik zeker de mening van collega Helsen om dat mee te nemen in de toekomstige verdere structurele uitbreiding. Uiteraard.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het taalniveau Nederlands in de klas – 1630 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, mijn vraag zal u allicht niet verbazen. Ik stel ze naar aanleiding van een artikel op zaterdag 19 maart in Het Nieuwsblad betreffende het taalniveau in de klassen in de Vlaamse Rand. Dat gaat blijkbaar zienderogen achteruit als gevolg van het toenemend aantal anderstalige leerlingen. En dat zorgt blijkbaar voor wel wat leerachterstand.

De mix van leerlingen is nooit zo divers geweest. Vroeger had je vooral Franstalige Belgen, nu zijn er anderstalige leerlingen uit alle hoeken van de wereld waarbij de ouders in veel gevallen zelf geen woord Nederlands spreken. De huidige asielcrisis zal dit alleen maar doen toenemen. Er wordt voornamelijk voor gepleit om in meer uren Nederlands in het onderwijs op een zo jong mogelijke leeftijd te voorzien. Het is noodzakelijk dat anderstalige leerlingen zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren om effectief een opleiding te kunnen afwerken. Niet onbelangrijk is dat ook de Nederlandstalige leerlingen in die klassen de dupe dreigen te worden tijdens het verdere verloop van hun schoolcarrière. Als die leerkrachten veel tijd steken in de kinderen die geen Nederlands kunnen, wat begrijpelijk is, kunnen ze minder tijd investeren in andere leerlingen. Bovendien wordt ook vastgesteld dat de snelheid waarmee leerstof kan worden aangeboden, daalt.

Minister, hoe ziet u de mogelijkheid om de Talennota uit te voeren om het Nederlands te versterken zodat die leerlingen en medeleerlingen hun kans op onderwijs en de leerkrachten hun tewerkstelling kunnen behouden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ook tijdens de vergaderingen van de Task Force Onderwijs in de Vlaamse Rand hebben een aantal stakeholders de bezorgdheid geuit over de toename van het aantal anderstalige leerlingen. Zij stelden vast dat een grote groep leerlingen het Nederlands onvoldoende beheerst. Daarom misschien eerst een woord uitleg over de beschikbare cijfers over de kennis van het Nederlands en dan meer bepaald in de Vlaamse Rand.

Het percentage leerlingen met thuistaal niet-Nederlands (TNN) is de laatste jaren sterk toegenomen. Ook in de gemeenten die niet tot de Vlaamse Rand behoren, is er een stijgende tendens. In de basisscholen van de Vlaamse Rand is het percentage TNN'ers gestegen van 28,7 procent in 2008-2009 tot 42,2 procent in 2014-2015. In dezelfde periode is het percentage TNN'ers in heel het Vlaamse Gewest gestegen van 11,8 procent tot 16,8 procent.

In de scholen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is de stijging minder sterk, maar zijn de cijfers wel bijzonder hoog: 68,4 procent in 2008-2009 en 70,9 procent in 2014-2015.

De cijfers stijgen dus het sterkst in de Vlaamse Rand. In het secundair onderwijs liggen de TNN-percentages lager dan in het basisonderwijs, maar is er een gelijk-aardige stijgende tendens.

Mijnheer Daniëls, u stelt dat het niveau van de Nederlandse taal in scholen in de Rand zienderogen achteruitgaat als gevolg van het toenemend aantal anderstalige leerlingen. Die cijfers bevestigen dat het aantal anderstalige leerlingen toeneemt, maar daarmee is de vraag of het niveau van de Nederlandse taal is achteruitgegaan, nog niet beantwoord. Wat wel zeker is, is dat er veel TNN'ers bij zijn gekomen.

Uit de peilingen Nederlands op het einde van het basisonderwijs kunnen we een algemene tendens afleiden: de toename van het percentage anderstaligen gaat niet gepaard met een afname van het percentage leerlingen dat op het einde van het basisonderwijs de eindtermen voor Nederlands behaalt. Of dat ook opgaat voor de Vlaamse Rand, durf ik niet met zekerheid te bevestigen. De peilingen zijn immers gebaseerd op een steekproef. Ik ben wel geïnteresseerd om eens zo'n steekproef te doen; men kan immers pas met kennis van zaken spreken wanneer men effectief dat causaal verband kan vaststellen.

Ik kan niet genoeg benadrukken dat het belang van talenkennis in onze samenleving cruciaal is. Dat geldt voor het Nederlands, maar ook voor de vreemde talen. Wat het Nederlands betreft, hebben we al heel wat maatregelen genomen.

In het leerplichtonderwijs zijn een aantal maatregelen genomen, zoals de taal-screening en de taalbaden. Voor de nieuwkomers hebben we de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Onder meer dankzij de inspanningen van het parlement ontvangen scholen in het kleuteronderwijs onder bepaalde voorwaarden, in het schooljaar 2015-2016 een extra toelage van 950 euro. De extra toelage kan uitsluitend voor activiteiten in het kleuteronderwijs in het kader van initiatie in en versterking van het Nederlands aangewend worden. Mijnheer De Ro, men kan er niet vroeg genoeg mee beginnen, zoals we ook gisteren tijdens de plenaire vergadering al hebben gezegd.

Ook worden de lestijden voor 2016-2017 volgens de schalen van scholen in het gewoon basisonderwijs op basis van een telling op 1 juni 2016 herberekend. Dit gebeurt in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters ten opzichte van 1 februari 2016. Ook deze lestijden die verkregen worden op basis van de herberekening, moeten worden aangewend voor de taalondersteuning voor de kennis van het Nederlands van anderstalige kleuters. Dit alles wijst op het belang dat gehecht wordt aan de vroege ontwikkeling van taalvaardigheid Nederlands bij anderstalige nieuwkomers.

De organisatie en financiering van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs laat scholen al toe flexibel in te spelen op snel wijzigende situaties. In het kader van de vluchtelingencrisis hebben we beslist dat programmaties doorheen het hele schooljaar mogelijk zijn. Ik stel vast dat heel veel scholen daarop hebben ingespeeld.

Wat het volwassenenonderwijs betreft, verwijs ik toch even naar de mogelijkheid die 12- tot 16-jarigen uit het voltijds secundair onderwijs hebben om toegelaten te worden tot de opleidingen van het leergebied of studiegebied Nederlands tweede taal (NT2). Dat betekent dat de cursist op het ogenblik van de inschrijving 16 jaar is, of 15 jaar en de eerste twee leerjaren van het voltijds secundair onderwijs heeft gevolgd. Dit is de algemene toelatingsvoorwaarde voor een opleiding NT2. In afwijking van deze algemene toelatingsvoorwaarde kunnen leerlingen van 12 tot 16 jaar vrijwillig en buiten de lesuren van het secundair onderwijs een aanvullende opleiding Nederlands tweede taal volgen.

Bij de hervorming van lerarenopleidingen zetten we ook volop in op diversiteit. Taalverwerving Nederlands voor leerlingen met een andere thuistaal moet in het basisonderwijs naar een hoger niveau worden getild.

Via de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand die de expertise van leerkrachten, directeurs, begeleiders en vertegenwoordigers van lokale besturen samenbrengt, houd ik de vinger aan de pols wat de situatie in de Vlaamse Rand betreft. De taakstelling van de taskforce bestaat uit de synthese van het bestaande studiemateriaal en effectieve methodieken wat talenbeleid en ruimer betreft, het bewerkstelligen van de bekendheid en implementatie ervan in de scholen. Die taskforce heeft vijf keer vergaderd voor de zomer en zal nog voor het zomerreces zijn advies overmaken.

Vanavond of morgenvroeg zullen de resultaten van het onderzoek Meertaligheid als Realiteit op School (MARS) bekend zijn. Dit is een belangrijk onderzoek omdat het net gaat over hoe het gebruik van meertaligheid een troef kan zijn, ook op school.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, mijn vraag was heel concreet om de maatregelen uit de Talennota kracht bij te zetten. Dat antwoord heb ik nog niet echt gekregen. Ik haal er wel een aantal zaken uit zoals het voorlezen in de standaardtaal in het kleuteronderwijs, ouders in contact brengen met de Huizen van het Nederlands, een protocol met het onthaalonderwijs, samen met Welzijn de aansluiting bekijken vanuit de kinderopvang, communicatie met de ouders in een andere taal wanneer het gaat over veiligheid maar waarbij er wel een beperking is in de tijd om ouders te stimuleren om effectief Nederlands te leren. Ik ben wel benieuwd hoe we dit allemaal extra zullen stimuleren.

Ik heb u al een schriftelijke vraag gesteld over het aantal taalbadan Nederlands dat wordt ingericht. U antwoordde daarop dat u daar geen zicht op hebt. U hebt daarnet wel gezegd dat daarover een beperkte studie kan worden georganiseerd om te zien hoeveel taalbadan er effectief worden ingericht, bijvoorbeeld in de Vlaamse Rand.

Ik ben blij dat u erkent dat het decreet over het kleuteronderwijs een goede zaak is geweest. Daarbij worden de middelen heel bewust gekleurd: zij kunnen alleen worden gebruikt voor de ondersteuning van de Nederlandse taal. Ik vind het positief dat u dat nogmaals benadrukt.

Wat het onderzoek betreft, moeten we inderdaad nagaan wat het causale verband is. Leerkrachten kunnen een daling van de kennis of van het niveau vaststellen, maar de afmeting bij de peilingsproef gebeurt wel ten opzichte van de eindtermen. De eindtermen zijn minimumdoelstellingen, het kan dus dat men bij de meerderheid van de leerlingen geen achteruitgang vaststelt wat de eindtermen betreft, maar het is wel perfect mogelijk dat leerkrachten die al een poos meedraaien in die scholen, wel een achteruitgang vaststellen. En ik ben toch ook niet ongevoelig voor het argument – en dat is toch moeilijker vast te stellen – dat leerkrachten stellen dat de tijd en de energie die zij bewust investeren in de kinderen die als thuistaal niet het Nederlands spreken, niet in andere leerlingen kunnen worden geïnvesteerd. Dat is de logica zelf.

Minister, wat leveren de taalscreenings op? Wat gebeurt daarmee?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Daniëls, wat de zaken betreft, behalve dan de taalbadan, die u citeert uit de Talennota, heb ik in de Task Force Onderwijs

Vlaamse Rand gehoord dat het om een standaardpraktijk gaat. De taalbadan laat ik even buiten beschouwing maar alle andere punten uit de Talennota die daarnet zijn opgesomd, zijn zeker geen ufo's in het onderwijs in de Vlaamse Rand, het zijn praktijken die dagelijks worden gehanteerd.

Minister, 2 of 3 weken geleden hebt u een bezoek gebracht aan de commissie Vlaamse Rand. Ik heb toen al gezegd dat er los van de Talennota nog andere vragen op tafel zullen komen. Ik wil absoluut niet vooruitlopen op de eindredactie van de nota, maar zaken die nagenoeg unaniem worden naar voren gebracht, zijn zaken bovenop die Talennota en het huidige beleid zoals TNN, zoals meer aandacht voor taalontwikkeling van kinderen jonger dan 2,5 jaar. Ook die groep verdient onze bezorgdheid. Kinderen uit kansarme/anderstalige gezinnen hebben een veel beperktere woordenschat in het Nederlands of in een andere moedertaal bij het inschrijven in de school.

Er moet ook worden geïnvesteerd in nieuwe pedagogische methodes, meer nascholing, aandacht binnen de lerarenopleiding voor de situatie van Brussel en de Vlaamse Rand, bij uitbreiding voor scholen met een zeer divers en anderstalig publiek, samenwerking met Brussel, het behoud van de SES-middelen en het zwaarder laten doorwegen van TNN binnen de SES-middelen, meer praktijkgericht onderzoek, financiering van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) die in de Vlaamse Rand benadeeld zijn ten opzichte van andere situaties in Vlaanderen, de pertinente weigering van Welzijn om anderstalige leerlingen te begeleiden. Ik zal daarop blijven hameren tot Welzijn het geweer van schouder verandert. Het is hallucinant dat gemiddeld 42 procent van de leerlingen – een aantal steden en gemeenten zitten daar zelfs fel boven – niet wordt geholpen wanneer zij anderstalige ouders hebben, hoewel de directeur of klastitularis vindt dat die kinderen wel degelijk moeten worden begeleid in een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (cgg) of een ander onderdeel van onze goed, in de Vlaamse Rand iets minder ontwikkelde, welzijnssector. Anno 2016, en in een periode met zoveel anderstalige leerlingen, is dat hallucinant.

En wie gaat die kinderen helpen? Dat zijn inderdaad de CLB's en de leerkrachten die eigenlijk geen tijd over hebben om met die leerlingen bezig te zijn. Er zijn professionele diensten die zich daarover zouden moeten buigen en die deze kinderen en ouders zouden moeten helpen.

Wanneer het rapport definitief is, hoop ik dat we daar in deze commissie uitgebreid bij stil kunnen staan. Misschien moeten we ook een aantal mensen uitnodigen die daar zeer actief aan gewerkt hebben. Het is dan ook de bedoeling dat het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering met die aanbevelingen aan de slag gaan. Wat de voorsprong betreft die men in Brussel heeft genomen ten opzichte van de ondersteuning van scholen en leerkrachten, is het echt wel 5 voor 12.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb de Talennota er nog eens bij genomen. Ik heb geprobeerd om er helemaal door te gaan. Maar het is moeilijk om in een nota van 41 pagina's pagina per pagina te bekijken wat we nog moeten verbeteren en wat niet. Ik heb wel gepoogd om op uw vragen te antwoorden. Ik heb er geen probleem mee. Als die nota Vlaamse Rand eraan komt, mijnheer De Ro, moeten we beiden misschien eens samenleggen. Dan kunnen we een paar uur lang grondig doorheen de Talennota gaan. Wat zijn de nieuwe vragen? Wat hebben we goed gedaan? Wat is minder goed gelopen? Wat zijn de knelpunten? Dit thema verdient een vrij grondige analyse.

In onze andere grootsteden heb je ook een aanzienlijke populatie anderstaligen. Dat zal in andere grote steden ook wel zo zijn.

Als het goed is voor jullie, stel ik voor om dat op deze manier aan te pakken, tenzij u wenst dat ik de Talennota nu wat grondiger overloop?

Ik weet niet hoe snel ik die steekproef kan organiseren. Mijnheer Daniëls, u zegt dat zo'n peiling enkel gebeurt ten opzichte van de eindtermen die het te halen niveau betekenen. Dat is waar. Het zou voor mij echter wel interessant zijn om te weten of dat op dat punt ook al zo is, want dat zou best wel kunnen.

We hebben ervoor gekozen de middelen niet te kleuren, behoudens voorbeelden die ik gegeven heb. We moeten een discussie durven te voeren: moet er beter of meer worden gekleurd in het gebruik van middelen of niet, zonder daarbij te zorgen voor een extreme verzwaring van de planlast? We hebben natuurlijk ook de opdracht om die in het oog te houden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u.

Als die kinderen op onze scholen zitten, moeten we ervoor zorgen dat ze maximaal en zo snel mogelijk mee kunnen in de klas, in hun eigenbelang, maar ook in dat van de leraars. Sommige leraars zeggen: 'Dat is gemakkelijk gezegd, maar kom het maar eens doen.' Het is ook niet zo dat ze één taal spreken, maar wel alle talen van de wereld. Er zijn eigenlijk zeer weinig communicatiemiddelen. En zoals de heer De Ro zegt, kunnen leerkrachten natuurlijk maar één ding tegelijk doen.

We moeten ook de ouders daarin betrekken. Als de thuistaal niet-Nederlands is wanneer de kinderen 2,5 jaar zijn en starten in het kleuteronderwijs, en als dat nog steeds zo is wanneer ze 18 jaar zijn en hun ouders dan nog altijd geen Nederlands spreken, dan is dat zowel voor die kinderen als voor die ouders absoluut niet evident met het oog op hun integratie. Denken we maar aan alles wat we organiseren in verband met oriëntering of verdere studies. Ook daarop moeten we dus inzetten.

Minister, zijn er al verdere cijfers bekend in verband met de taalscreenings? Hoe lopen die? Wat gebeurt daarmee? Scholen doen die taalscreening, maar wat gebeurt daar dan mee? Ik neem aan dat de scholen die dat doen, samen met hun zorgleerkrachten bekijken wat ze daarover moeten opzetten en dat ze hun taalbeleid daarrond organiseren. Kunnen we daaruit nog specifieke noden detecteren? Het lijkt mij interessant om dat nog mee te nemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Die cijfers worden niet systematisch aan ons gerapporteerd. Die keuze is in het verleden gemaakt om dat niet te verzwaren. Maar als de inspectie meegaat bij doorlichtingen, kunnen ze dat natuurlijk mee bekijken.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb de vraag gesteld omdat u zei dat u misschien een specifiek onderzoek zou doen. U zou dat element daarin kunnen meenemen.

Jo De Ro (Open Vld): In De Standaard en Het Nieuwsblad stonden een aantal uitspraken van directies en algemeen directeurs. De cijfers die daarin werden vermeld, komen niet uit wetenschappelijk onderzoek, maar wel uit de taalscreenings die in het secundair onderwijs gebeuren, zowel in het katholiek onderwijs, als het gemeentelijk onderwijs en het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!), bij de start van het eerste jaar middelbaar onderwijs.

Mocht u daar snel in willen gaan, denk ik dat u dat aan die directies, algemeen en coördinerende directeurs kunt opvragen in de negentien gemeenten van de

Vlaamse Rand. Dat zal dan wel niet de kracht hebben van een wetenschappelijk onderzoek.

Minister Hilde Crevits: Ik zal het eens bekijken. Als men dat vrijwillig wil doen, is dat geen probleem. Ik ben nogal behoedzaam. We vragen al heel veel informatie aan scholen. Ik wil niet nog meer vragen. Maar we zullen wel contact opnemen. Als ze dat vrijwillig ter beschikking stellen, heb ik al een indicatie. Dat is zeker juist.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over geweldincidenten tegen onderwijspersoneel – 1632 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik bevroeg u onlangs schriftelijk over het aantal incidenten van geweld tegen leerkrachten. De cijfers waren opmerkelijk. In 2014 werden 65 arbeidsongevallen met lichamelijk letsel geregistreerd door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), en in 2015 ging het om 47 dergelijke gevallen. De voorbije twee jaren werden dus 112 leerkrachten het slachtoffer van agressie of geweld door leerlingen, ouders of derden.

Als je er rekening mee houdt dat een schooljaar 182 schooldagen telt, kom je tot de opmerkelijke vaststelling dat het gaat om één aangifte van een geweldincident om de drie schooldagen.

U zult het met me eens zijn dat, hoewel die cijfers als dusdanig al erg betreurenswaardig zijn en ze het beroep niet bepaald veel aantrekkingskracht geven, het zonder enige twijfel om een onderschatting gaat. Incidenten van agressie of geweld waarbij een arts niet meteen een duidelijk lichamelijk letsel vaststelt, maar waarbij er misschien een psychisch of mentaal letsel is, of gevallen die door de onderwijsinstelling niet worden aangegeven, zijn in deze cijfers van AgODi immers niet meegerekend. En het is inderdaad niet ondenkbaar dat leerkrachten en scholen geen melding doen van incidenten om zichzelf niet in diskrediet te brengen. Bovendien moet er, zoals u hebt aangegeven in uw schriftelijk antwoord, bij de gevallen waarvan aangifte wordt gedaan effectief een lichamelijk letsel zijn vastgesteld door een arts.

Waar we volgens uw schriftelijk antwoord en volgens de gegevens van AgODi geen zicht op hebben, is het aantal dagen arbeidsongeschiktheid ten gevolge van dergelijke incidenten. Of er van de daden van agressie aangifte wordt gedaan bij de politie, is evenmin bekend, en van welke maatregelen er eventueel tegen de agressor werden genomen, worden ook geen gegevens bijgehouden door AgODi.

In geval van een arbeidsongeval als gevolg van agressie of geweld kan de schade teruggevorderd worden van de agressor. Dat gebeurt vooralsnog echter in beperkte mate. In 2014 werd er in 15 van de 65 incidenten die gemeld werden, een eis tot terugvordering aan de agressor gesteld. In 2015 gaat het over 14 van de 47 dossiers.

Het aantal dossiers en de ontvangen bedragen kunnen wel nog stijgen aangezien niet alle gemelde dossiers met daden van agressie afgesloten zijn, althans op het moment van het schriftelijke antwoord.

De collega's in de commissie zullen veel beter nog dan ik weten dat stress, burn-out en depressie sowieso al de voornaamste oorzaken van schooluitval zijn. Dat

steeds meer leraren zelfs een speciale verzekering tegen agressie afsluiten, is ook al veelzeggend, minister.

Minister, hoe reageert u in eerste instantie op die cijfers? U zult misschien redeneren dat, als je het in absolute cijfers bekijkt en in verhouding legt tot het totaal aantal leerkrachten, het over een minimaal aantal gaat. We mogen de cijfers dan ook niet dramatiseren, maar we mogen ze evenmin onderschatten.

In welke mate ziet u, rekening houdend met wat ik zojuist heb aangehaald, deze cijfers nog als een onderschatting?

Ik vond de cijfers opmerkelijk en heb slechts gepeild naar de twee voorgaande jaren. Hebt u zicht op de cijfers van de jaren vóór 2014-2015? Zo ja, welke evolutie ziet u dan in het aantal geweldincidenten tegen leerkrachten?

Toen ik op zoek ging in uw beleidsnota en beleidsbrieven, vond ik over deze kwestie niet meteen specifieke informatie. Daarom vraag ik u welke politieke of beleidsmatige conclusies u trekt uit deze cijfers. Welke plaats zult u 'geweld tegen onderwijspersoneel' in uw beleid geven? Welke stappen onderneemt AgODi in die dossiers waar aan de agressor nog geen eis tot terugvordering van de schade gesteld werd? Hebt u er zicht op welke maatregelen er tegen de agressoren genomen worden of genomen kunnen worden? Of wilt u werken aan een systeem om dit effectief te kunnen opvolgen? Zult u een onderzoek uitvoeren naar geweld tegen leerkrachten binnen de schoolmuren om een correct en volledig beeld van de problematiek te krijgen? Kunt u meedelen hoeveel leraren in het huidige en voorgaande schooljaar een verzekering tegen agressie hebben afgesloten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Elk geval van agressie is er een te veel. Agressie hoort nergens thuis, zeker niet binnen de schoolmuren.

Elke dag staan 160.000 leraren in contact met 1 miljoen leerlingen en in sommige gevallen ook met de ouders van die leerlingen. De trend inzake arbeidsongevallen als gevolg van agressie is de afgelopen jaren dalend. Ze worden al een hele tijd door AgODi opgevolgd en in het jaarverslag gepubliceerd. Wij evolueren van 94 in 2010 naar 47 in 2015. Dat is dus bijna een halvering van het aantal arbeidsongevallen door agressie. Dat is geen slechte evolutie. U zei echter terecht dat die cijfers wellicht een onderschatting inhouden omdat niet alle gevallen van agressie als arbeidsongeval worden aangegeven. We kunnen ze dus niet allemaal kennen. We weten niet wat er gebeurt in alle scholen in Vlaanderen op elk moment van de dag.

Wat zijn nu de conclusies? We hebben in deze commissies al vaak gedebatteerd over de manier waarop je met pestgedrag en agressie op school moet omgaan. Er zijn daarrond actieplannen ontwikkeld. Het is de verantwoordelijkheid van elke school om te werken aan een schoolklimaat waar pesten en geweld geen plaats krijgen. Elke school probeert ook een aanpak op maat van de school uit te werken. Scholen worden hierin ondersteund door de pedagogische begeleidingsdienst, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB), enzovoort.

Omgaan met gevallen van agressie en geweld op de werkvloer in het onderwijs valt onder de federale welzijnswetgeving, net zoals in alle andere sectoren. Als leerkrachten worden geconfronteerd met geweld en agressie kunnen zij terecht bij de vertrouwenspersoon of de preventieadviseur van de school. Zij kunnen de leerkrachten met klachten adviseren. Als de school geen dergelijke medewerker heeft, kan hij terecht bij de Externe Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk.

Om scholen te ondersteunen bij de toepassing van de wetgeving werkten het Ministerie van Onderwijs en Vorming en de vzw Limits een beleidsplan uit. Zowel

voor personeelsleden als voor leerlingen bevatte dat beleidsplan een preventie- en interventieplan. Limits heeft dat beleidsplan geactualiseerd en uitgebreid naar de ruimere definitie van psychosociale risico's, zoals de federale wetgeving dat bepaalt. Wij volgen die inhoud en vormgeving verder op en het beleidsplan zal nog worden aangepast zodat het perfect leesbaar is voor alle scholen. De communicatie hierover zal verlopen via Schooldirect en via bevattelijke teksten op onze websites.

De meest voorkomende vorm is agressie door of van de leerlingen zelf. U zult dat wellicht normaal vinden.

AgODi vordert de schade terug van de ouders van de minderjarige leerlingen, als ze minderjarig zijn. Dat loopt soms zeer moeizaam. Om langdurige rechtsgedingen te vermijden en na afweging van de geleden schade ziet AgODi soms af van terugvordering. Dat wordt dossier per dossier bekeken.

Elk geval van geweld is een beetje anders. Maatregelen kunnen onder andere afhangen van de ernst en de context. Een standaardlijst is moeilijk te geven. Er is wel een beleidsplan. Ik heb daar net uitleg over gegeven. Scholen kunnen het toepassen.

Wij kunnen geen zicht hebben op de persoonlijke verzekeringen. Er is ook geen enkele verplichting voor leraren om daar melding van te maken in een of ander systeem. Zelfs indien we dat zouden willen, kunnen we dat niet specifiek opvragen. Het is de eigen keuze om een persoonlijke verzekering af te sluiten. Die cijfers kunnen we niet krijgen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. We zijn het er allemaal over eens dat agressief en gewelddadig gedrag tegen leerkrachten uiteraard ontoelaatbaar is. Het is zoals u zegt: elk geval is er een te veel.

U geeft aan dat, volgens officiële cijfers althans, de trend dalend is. U geeft ook mee dat we er rekening mee moeten houden dat een groot aantal gevallen niet in de officiële cijfers terechtkomen. Daarom wil ik graag suggereren om effectief een onderzoek te doen in onze scholen. Er is een getuigenis van een leerkracht die bevestigde dat een groot aantal gevallen door de mazen van het net verdwijnen, dat ze niet gemeld worden, dat er niets mee gedaan wordt. Het zijn gevallen die misschien niet altijd fysiek letsel hebben veroorzaakt, maar die voor de leerkracht in kwestie wel gevolgen hebben voor zijn functioneren als leerkracht maar vaak ook voor zijn functioneren als mens omdat hij een psychisch of mentaal letsel heeft overgehouden aan het incident met een leerling.

Minister, u verwees naar de vzw Limits. Ik dacht dat er een Steunpunt Ongewenst Gedrag op School was dat destijds een interventieplan had opgesteld voor leerkrachten die het slachtoffer zijn van pesten, ongewenst seksueel gedrag, geweld door leerlingen en dergelijke. Maar als ik mij niet vergis, werd dat steunpunt in 2015 stopgezet. Kunt u dat bevestigen? Wat was daarvan de reden? Is er, rekening houdend met wat wij nu bespreken, geen nood aan het opnieuw leven inblazen van een dergelijk, gelijkaardig initiatief?

Ik ben ook van mening dat wij geweld tegen leerkrachten strenger moeten bestraffen, net zoals dat gebeurt bij ambulanciers of politieagenten. De functie die wordt uitgeoefend door een leerkracht, die dagelijks in contact komt met jonge mensen, moet worden beschermd. Maar dat is allicht een federale bevoegdheid.

Minister, misschien kunt u door middel van een brief of op welke manier ook onderwijsinstellingen aanmoedigen om van elk geval aangifte te doen, of er nu

zwaar fysiek letsel is of niet. Zo kunt u een globaal en correct beeld krijgen van de problematiek, waarmee u in uw beleid rekening kunt houden. Dat kan alleen indien elke school en elke leerkracht elk geval van geweld of agressie effectief aangeeft.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): We mogen inderdaad niet lichtzinnig omgaan met agressie ten aanzien van leerkrachten. Dat is iets wat leerkrachten doet vertrekken. Dit probleem doet zich in centrumsteden soms iets meer voor dan op andere plaatsen. We moeten ervoor zorgen dat elk geval van agressie tegenover leerkrachten, fysiek of psychisch, zeer goed wordt onderzocht.

Ik werd in het verleden als coördinator met de politie geconfronteerd omdat ik een gsm-toestel bij mij had liggen van een leerling die onder de rok van een vrouwelijke collega had gefilmd. Ik ben uiteindelijk buiten vervolging gesteld, maar ik werd aangeklaagd voor een onterechte inbeslagname of voor het onrechtmatig uitoefenen van de functie van officier van gerechtelijke politie, en voor diefstal van die gsm. Ik had gewoon die gsm bij mij genomen om in een gesprek met de ouders van de leerling te zeggen dat dit niet kan.

Dat heeft bij ons op de school toch wel indruk gemaakt. De leerkracht moest klacht indienen, en dan zou de onderzoeksrechter beslissen tot inbeslagname van die gsm. Ik moet daar geen tekening bij maken: tegen dan zouden de filmpjes allang verdwenen zijn. Kunnen we daar in de Vlaamse regelgeving iets mee doen? Op welke plaats kunnen we daar wat mee doen? Ik zit wel met die vraag. Fysieke agressie is één zaak, maar het pesten is veel moeilijker vatbaar. U hebt al wat initiatieven opgesomd, maar ik zou willen zoeken naar een andere manier van weerbaarheid.

En dan kom ik terug op iets anders, en dat is het rapport van de evaluatie van de lerarenopleiding in 2012. Een van de kernpunten – we hebben het bewust opgenomen in het regeerakkoord – is klasmanagement en hoe we toekomstige leerkrachten dat kunnen aanleren. Ze moeten leren reageren op pestgedrag. Dat is niet evident voor een 21-jarige bachelor die bij 15-jarige pubers komt te staan. Het leeftijdsverschil is niet zo groot. Het Facebook- en Twitteradres van leerkrachten wordt belaagd. We moeten daar aandacht aan besteden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uw reacties bewijzen dat de agressie tegen leerkrachten iedereen na aan het hart ligt, en natuurlijk de bestrijding ervan.

Limits vzw – het is hier al uitgelegd – is een nv geworden, mijnheer Janssens. De overheid kon dat onmogelijk zomaar blijven ondersteunen. Dat specifieke meldpunt is verdwenen, maar elk net heeft zijn contactpersoon en zijn meldpunt. Er is ook een ad-hocwerkgroep rond preventie aan de slag.

Wat bestraffing en het bijhouden van bewijsmateriaal betreft, mijnheer Daniëls, dat is een zeer vreemd verhaal wat u daar verteld hebt. Er werden immers strafbare feiten gepleegd. De gsm afpakken, gebeurt in veel scholen als er niet-koosjere zaken mee gedaan worden. We moeten dat eens bekijken. We moeten eens zien of we iets extra's kunnen doen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, het is goed dat zowel het parlement als u als minister gewelddadig gedrag tegen leerkrachten openlijk aanklagen. We maken de problematiek daarmee bespreekbaar. Ik denk dat er nog heel veel leerkrachten mee blijven zitten, ofwel om zichzelf niet in diskrediet te brengen ofwel omdat ze zich misschien generen om het bekend te maken.

Laat ons het probleem bespreekbaar maken en bekijken in de scholen hoe erg het gesteld is. Laat ons daaruit de gepaste conclusies trekken en gepaste maatregelen nemen. Dit verdient de aandacht van ons allen om in de komende jaren van zeer nabij op te volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.